

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

8-мы год выдання.

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЕТА.

№ 73 (1965) Чацьвер, 31-га сакавіка 1927 г

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:		ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:		ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
На 1 месяц	70 к.	За радок непарэлі пасрод тэксту — р. 50 к.		За 1 ліст	15 кап.
« 3	2 р. — к.	За радок непарэлі пасрод тэксту 1 р. — к.		Беспроўт і чаронаармейскі за дакумант	15 «
« 6	4 р. — к.	За радок непарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к.		За кожны дадаковы	5 «
« 1 год	7 р. — к.	Сьпешныя—на 50 проц. даражэй.		Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.	
Зьмена адрасу: Ішагародзія — 20 к.		Звыш тэарыі бярэцца 10 проц. налогу.			
Мясцовы	10 к.				

Падпіска прымаецца ў канторы газэты, па ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і па ўсіх пашт.-тэл. канторах. Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, роў Ленінскай і Караа Маркса (2-гі дом Саветаў). Тэл. рэдакцыі № 478—Тэл. рэдактара № 769.—Тэл. канторы № 244.

РАЦЫЯНАЛІЗАЦЫЯ ВЫТВОРЧАСЬЦІ

Нам вызначаны вельмі кароткія тэрміны на тое, каб ня толькі дагнаць, але і абганяць індустрыяльнае разьвіцьцё перадавых краін капіталістычнага сьвету. Між тым, наша гаспадарка тэхнічна надзвычайна адсталая. Таму патрэбна шалёны тэмп і вялікі папор у справе палепшаньня нашае тэхнікі і рацыяналізацыі вытворчасці. Патрэбны вялізныя і ва ўсім пагоджаныя натугі. Між тым, да гэтага часу мы яшчэ не ацанілі ў патрэбнай меры значэньня рацыяналізацыйскай працы, яе важнасьці і ступені яе неабходнасьці. Рацыяналізацыя ў нас знаходзіцца яшчэ ў самым пачатковым этапе. Робяцца толькі першыя крокі, пры чым не заўсёды ў патрэбнаю здольнасьцю і адпаведнаю настойнасьцю.

Тым большае значэньне набывае пастанова ЦК УсеБП(б) аб пытаньнях рацыяналізацыі вытворчасці, якая змяшчае сэнсны ў нашай газэце. Гэта пастанова высювае праблему рацыяналізацыі на першы плян, яе галоўную і першачарговую, якая патрабуе ўважлівасьці ўсё працэсарскае грамадзасці. Праблема ня толькі пастаўлена ў агульным пляне,—яй дадзена практычнае дзелавое афармленьне ў тым вялікім пыле канкрэтных мерапрыёмстваў, які змяшчаецца ў пастанове ЦК партыі.

Наша рацыяналізацыя не падобна на тую, якую ведаюць і праводзяць у капіталістычных краях. Рацыяналізацыя савецкага будучага не за кошт рабочае клясы, зьмяншэньня яе ліку, зьніжэньня ўзроўню жыцьця і павялічэньня нормы эксплуатацыі, а наадварот, яна ўвядзіцца для рабочай клясы, для яе інтарэсаў, з мэтай узняць яе дабрабыт і палепшыць яе становішча. Гэта — рацыяналізацыя сацыялістычная, якую праводзіць сама рабочая кляса, яе ўлада, у яе-ж прамысловасьці. Адгэтуль выплываюць і адносіны прафсаюзу і аб'яднаных у іх мас да задач рацыяналізацыі вытворчасці. Не супярэчэньне і не барацьба,—а дапамога ўсім мерапрыёмствам, накіраваным на палепшаньне тэхнікі і рацыяналізацыі працэсу вытворчасці ва ўсіх яго зьвонках, эаэргічная дапамога гаспадарчым установам у іх рацыяналізацыйскай працы. Во кожны крок на шляху палепшаньня тэхнікі павялічвае прадукцыйнасьць працы, дае зьніжэньне сабекошту, уаньне пэн, а значыць, дае базу для ўздыму матэрыяльнага становішча рабочых і для далейшага разьвіцьця сацыялістычнай прамысловасьці.

Але трэба вразумець і пажысцьці, якія павінны быць пры рацыяналізацыі вытворчасці, асабліва ў той сфэры, дзе яна сустракаецца з пытаньнямі працы і выкарыстаньня рабочае сілы.

Мерапрыёмствы, наменчаны ў гэтай галіне пастанова ЦК УсеБП(б) даюць канчаткова вырашэньне гэтаму складанаму пытаньню. Мы лічым толькі патрэбным зазначыць, што трэба ўжыць усе захады, каб спарачэньне рабочых у выніку рацыяналізацыі ўжывалася толькі ў самых крайніх і выключных выпадках і толькі насля таго, як усе іншыя спосабы будуць вычэрпаны. Трэба памятаць, што наколькі ні павялічана будзе роля НК Працы ў галіне кампэнтэнальнага і разьмеркаваньня рабочае сілы, але перавод рабочых з аднаго раённа ў другі, асабліва пры нашых вятэрных умовах, справа вельмі цяжкая і складаная. Прафсаюзы пры павялічэньні ўвагі да рацыяналізацыі наогул павінны асабліва ўважліва наглядзець за тым, каб выкарыстаньне рабочай сілы пры рацыяналізацыі вытворчасці было наладжана найбольш мэтаагодна.

Рэалізацыя ўсяго працэсу вытворчасці, бяспрэчна, патрабуе лепшай арганізацыі працы ў прамысловасьці. Адгэтуль выплывае, між іншым, неабходнасьць зьмяншэньня мерапрыёмстваў па аснове працы, палепшаньня рэжыму вытворчасці і палічэньня ўмоў працы. Адгэтуль жа выдзяе павялічэньне значэньня працы па пармаваньню працы і г. д. У зьвязку з гэтым павялічваецца значэньне тэарыяна-эканамічнай працы саюзу. Прафарганізацыі абавязаны на бліжэйшы час асабліва гэта галіну сваёй дзейнасьці максымальна павялічыць і ўзмацніць.

Рацыяналізацыя вытворчасці патрабуе для свайго вырашэньня мабілізацыі актыўнасьці рабочых мас. Трэба, каб задача рацыяналізацыі была ўсьведомлена ўсёй рабочай клясай. Расдумачэньне ролі і значэньня рацыяналізацыйскай працы—справа, якую прафсаюзы абавязаны паставіць у свой парадак дню.

АНГЕЛЬСКІ ФЛЁТ АБСТРАЛЯЎ ВЁСКІ ЛЯ КАНТОНУ. ПАВОДЗІНЫ АНГЕЛЬСКАГА КАМАНДАВАНЬНЯ ЦАЛКОМ НАКІРАВаны НА СПРАВАКАВАНЬНЕ ВАЙНЫ З КАНТОНАМ.—ВЫЗЫВАЮЧАЯ ТАКТЫКА АМЭРЫКАНЦАУ. ШАНХАЙСКІ ПРАЛЕТАРЫЯТ ЗАКЛІКАЕ РАБОЧЫХ УСЯГО СЬВЕТУ ВЫСТУПІЦЬ ПРОЦІ ІМПЭРЫЯЛІЗМУ. Бамбардыроўка вёсак ангельскім флётан.

Захоп бухты Біяс.
НЬЮ-ЁРК, 29-Ш. Згодна паведамленьняў з Кантону, ангельцы ўчынілі наскок на бухту Біяс (на поўдзень ад Кантону) нібы дзеля барацьбы з піратамі. Зруйнавана некалькі вёсак. Урад правінцыі Гуандунь выказаў ангельскаму консулу ў Кантоне пратэст.
Злучаныя Штаты зачыняюць консульствы ў Чанша (правінцыя Хэнань) і Чынчэань (правінцыя Цзянсу).

Напружанае становішча ў Шанхаі.
ВАШЫНГТОН, 29-Ш. Атрыманае тут паведамленьне ад камерцыйнага агента амэрыканскага консульства ў Шанхаі гаворыць наступнае: «У Шанхаі прадбачыцца ўсеагульная забастоўка. Дзейнасьць пошты парушана, дзелавое жыцьцё паралізавана. Падрываванні да абароны вядуцца ў самым тэрміновым парадку. Агульнае становішча вельмі напружанае».

Магчыма рашучае выступленьне Амэрыкі.
ВАШЫНГТОН, 29-Ш. Міністэрства замежных спраў Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў агаласіла паведамленьне, што пасланнік Злучаных Штатаў у Пекіне Мак Марэй настойвае на рашучых дзеяньнях проці нацыяналістаў. Паведамленьне падае вытрымку з дакладу Мак Марэя, у якой гаворыцца: «Кампанія тэрору і зьдэстаў над чужэземцамі падрывавана і кіруецца з афіцыйных сфэр».

Далей у паведамленьні дзяржаўнага дэпартаманту зазначаецца, што Мак Марэй дамагаецца «неадкладнае эвакуацыі амэрыканскіх грамадзян з тэрыторыі, якая знаходзіцца пад уладай нацыянальнага ўраду і дзеяньняў даволі рашучага характару, каб яны паярэдзілі паўтарэньне індцыдэнтаў, аналягічных нанкінскаму».

Амэрыканскія сілы будуць дзейнічаць самастойна.
ВАШЫНГТОН, 29-З. Агалашанае канцэлярый прэзідэнта Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў паведамленьне зазначае, што Ку-Спатканьне Чан-Кай-Шы з Вільямсам.

ЛЁНДАН, 29-Ш. Сьвёншэньнае ангельскае афіцыйнае радыё паведамляе: «Чан-Кай-Шы зьвіўся сёньня на борт флігманскага карабля амэрыканскае вэскары ў Шанхаі «Пітсбург», дзе меў з адміралам Вільямсам нараду аб мерах падрываньня парадку ў шанхаіскім раёне. Учора да Вільямса наведваўся адмірал нацыянальнага флёту Лу».

Нянавісьць да ангельцаў расьце.
Ангельскія кананеры ў Чункіне, Чаньша і Учане.
ЛЁНДАН, 29-Ш. Сьвёншэньнае ангельскае афіцыйнае радыё паведамляе: «Становішча ў басэйнае рэчкі Янцзы застаецца нявыразным і пагражаючым. Ангельская ўлада хоча эвакуаваць усіх брытанскіх падданых у Ічану (правінцыя Хубэй), Чаньшы (правінцыя Хэнань) і Чункіну (правінцыя Сычуань). Гэтая пастанова ня выклікана, аднак, налічнасьцю якое-небудзь новае пэўнае пагрозы становішчу чужаземцаў. Мясцовай кітайскай ўладзе паведамлена, што адказнасьць за недакляльнасьць ангельскае маемасьці ўскладаецца на яе. У Чункіне—тры ангельскія кананеры, у Чаньшы—адна і ў Ічане—адна».

Абстрэл ангельскіх суднаў ля Нанкіну.
У Нанкінскім порце Сягуань час ад часу адбываецца перастрэлка. Судны, якія знаходзяцца на рэчцы, ня былі абстрэляны.
Агульнае становішча тут паліпшаецца. Назначаны напынальнае ўладаю кітайскі ўпаўнаважаны па замежных справах у Нанкіне выказаў жаданьне зьвіцьца на борт ангельскага крейсэра «Эмэрод», дзе знаходзіцца паранены ангельскі консул і некалькі ангельцаў, якія служылі ў кітайскіх муніцыпальных і ў ангельскіх фірмах Нанкіну.

Ніжэй Нанкіну па рэчцы Янцзы павялічваецца выпадкі абстрэлу чужаземных суднаў з вінтовак.
ЛЁНДАН, 29-Ш. Ангельскае радыё паведамляе: «Выступачы ў палаце вобшчын, Чэмпэрлен заявіў, што водгуд атрыманых тут вестак, становішча ў Ханькоу вядуцца ізноў стала напружаным. Кітайскія войскі спынялі ангельцаў, якія жывуць у Ханькоу, і пагражалі ім, а таксама спрабавалі не дапусьціць прыходу і выхаду з Ханькоу ангельскіх камерцыйных і ваенных суднаў. Былі зроблены прадстаўленьні Ёўтэну Чэну, які выказаў жаль гэтае прычыны, і кантонскія салдаты ў сучасны момант высланы з тэрыторыі вайнасьці».

Звакуацыя ангельцаў з тэрыторыі па Янцзы.
Чужаземныя кватэры ў Нанкіне забармадоўваюцца.—Ізноў кампанія цвёрдало-бых супроць СССР.
ЛЁНДАН, 29-Ш. Згодна паведамленьня «Дэйлі Тэлеграф», усім ангельскім грамадзянам, якія жывуць па верхавінах рэчкі Янцзы, прапанована выехаць у Шанхаі.
«Вэстмінстэр Газэт» адзначае аднаўленьне антысавецкае кампаніі цвёрдакаменных кансэрватараў і падае чуткі, што Біркенхэд і Чэрчыль ізноў патрабуюць ад ангельскага ўраду разрыву адносін з СССР «у зьвязку з бальшавіцкім уплывам у Кітаі». Газэта дадае, што чуткі гэтыя не знаходзяць падцьверджаньня ва ўрадавых колах, у гэтых колах значаюць, што сучасны момант зьяўляецца непадыходзчы.

Гангконгскі карэспандэнт «Таймс» паведамляе, што чужаземныя кватэры ў Кантоне рыхтуюцца да абароны.
Далейшая пасылка ў Кітаі чужаземных войск.
ПАСЫЛКА ФРАНЦЫЯЙ НОВЫХ АТРАДАЎ.
ПАРЫЖ, 29-З. З індэкаію ў Шанхаі выклікан новы атрад французскага войска, прыездзе якога чакаюць у пачатку красавіка.
У ШАНХАЙ ПРЫБЫВАЕ ЯШЧЭ АДЗІН БАТАЛЬён.
ЛЁНДАН, 29-Ш. Выступачы ў палаце вобшчын ангельскі ваенны міністр Вортынгтон Эванс заявіў, што, апроч дапаможных войск, у Шанхаі знаходзіцца 9 батальёнаў ангельскае пяхоты і што ў бліжэйшыя дні прыбывае яшчэ адзін батальён.
За адмову ехаць у Кітаі.
ПАРЫЖ, 27-З. Згодна паведамленьняў «Юманітэ», за адмову навіравацца ў кітайскія воды аддадзены пад суд капітан ангельскага ваеннага карабля «Сэдней» ліберал Гарстоп.
Посьпехі кантонцаў у правінцыі Аньхой.
ПЕКІН, 29-З. Друге паведамленьне аб посьпехах перадавых частей паўднёвага войска ў бойні з шаньдуньцамі каля Цінгаюань (правінцыя Аньхой), а таксама аб руху наперад Чэнь-Цяо-Юаня, які змагаецца на боку паўднёвага войска, да Пэнгу.

Рабочае кіраваньне кітайскаю часткаю Шанхаю.
ШАНХАЙ, 30-Ш. Камітэт, абраны кітайскімі рабочымі і грамадзкімі арганізацыямі, распачаў праду па кіраваньні кітайскаю часткаю Шанхаю.
Уладаршыню з часу заснаваньня Шанхаю гораду кіруецца арганізацыя, якая прадстаўляе масы жыхарства.
Нацыянальны ўрад зацьвердзіў камітэт у якасьці часовага органу ўлады ў Шанхаі.
Мукдэонцы ўвайшлі ў Кай-Фын.
Чжан-Цзо-Лін ізноў сьхіляе У-Пэй-Фу да супрацоўніцтва.
Агэнцтва Рэйтэра паведамляе, што 11-ты корпус мундэнскага войска заняў Кай-Фын (правінцыя Хэнань).
Чжан-Цзо-Лін заявіў, што мукдэонцы будуць пасоўвацца на ўсход уздоўж Луньхайскае чыгункі, каб злучыцца з шаньдуньскім войскам.
Адначасна паведамляецца, што Чжан-Цзо-Лін ізноў прапануе У-Пэй-Фу ўзяць на сябе кіраўніцтва ваеннымі апэрацыямі ў Хэнані.

„Паўстаньце разам з намі“

Адова шанхайскіх прафсаюзаў да рабочых усяго сьвету.

ШАНХАЙ, 30-3. Шанхайская рада прафсаюзаў аталася такою адова да рабочых усяго сьвету. Шанхай — буйны імперыялістычны цэнтр — знаходзіцца ў руках рэвалюцыйнага народу. Пераможная народна-рэвалюцыйная армія трымае зараз у сваіх руках дзьве трэці тэрыторыі Кітаю, у тым ліку і Шанхай, які зьяўляецца базаю і асноўнаю апарою імперыялізму на Усходзе. Узброеныя рабочыя Шанхаю нарэшце перамагі мундэнак бандытаў. Мы маем буйную перамогу, але гэтая перамога зьяўляецца толькі першым крокам, бо імперыялісты, арганізаваны ў Шанхаі новыя сухпутныя і морскія сілы, працякуюць вайну. Нашым абавязкам зьяўляецца замацаваць новы ўрад; мы павінны згуртаваць усе сілы рэвалюцыі, каб выгнаць імперыялістычных бандытаў з Кітаю. Вялікая перамога блізка. Паўстаньце разам з намі! І мы сканем сусьветны імперыялізм і вызвалім прыгнечаных усяго сьвету.

За вывад французскіх войск з Кітаю.

ПАРЫЖ, 29-Ш. «Юманітэ» піша: «Няхай зьвіручыя колы не забываюць, што ўвесь Францускі прадэтаріят з трывогай сачыць за кітайскімі падзеямі. Ён ня толькі абурецца пры адной думцы аб тым, што французскія салдаты і маракі могуць быць прададзены ангельцам, рукі якіх занепадзаны крывёю бязьвінных кітайцаў; ён патрабуе неадкладнага адзаваньня ўсіх французскіх узброеных сіл з Кітаю».

Француская прэса радзіць не абстрацць адносін.

ПАРЫЖ, 29-Ш. «Журнал дэ Доба», заклікаючы французцаў на ўспрымаль трагічна ангельскую інфармацыю аб кітайскіх падзеях, падкрэсьлівае заклік Чан-Кай-Шы і прадстаўнікоў Гаміядана ў Парыжы, што нацыянальная ўлада проці захопу шанхайскіх канцэсій сілаю. Газэта піша: «Японцы, лепш за нас ведаючы кітайцаў, займаюць выжыдальную пазіцыю; будучы падрыхтаваны да падзеяў, яны ня хочуць без патрэбы ўжываць сілы, не жадаючы выклікаць абурэньня кітайскага народу. Японцы асыярожны. Гэта прыклад».

Пенінскага ўраду фактычна ня існуе.

ПЕКИН, 30-3. Развал кабінету Валінгтона Бу на спыняецца. 4 міністры падаліся ў адстаўку, а 3-х з міністраў ніколі няма ў Пекіне. У пасадажных кабінету ўдзельнічаюць толькі 2 міністры.

Італа-югаслаўскі канфлікт ня ўладжан.

ВЕНА, 29-Ш. Белградская газета «Палітыка» падцьвярджае, што італьянскі і албанскі часткі ў Белградзе спрабавалі ўчора пачаць перамовы з міністрам замежных спраў Пэрчычам з мэтай зьнішчыць албанскі канфлікт. Югаслаўскі ўрад аднак адмовіўся ад пераходных перамоў з Італіяй і Албаніяй, патрабуючы, каб да перамоў былі прыцягнуты таксама Англія, Францыя і Нямеччына.

Супроць раскольніцкае тактыкі генэральнае рады. Рабочыя канфэрэнцыі ангельскага руху меншасьці.

ЛЕНДАН, 29-Ш. Вытанком нацыянальнага руху меншасьці, у зьвязку з нядаўняю пастановаю генэральнае рады аб адмове прызнаваць мясцовыя рады прафсаюзаў, зьвязаныя з рухам меншасьці, абвясціў заяву, у якой гаворыцца: «Пастанова генэральнае рады настолькі датычыць нас, што на яе трэба неадкладна даць адказ, бо ў іншым выпадку рэакцыйным бюракратам, якія сарвалі генэральную забастоўку, будзе дадзена магчымасьць беспераходна разьвіваць сваю дзейнасьць, накіраваную да расколу прафруху. Мы заклікаем рабочых адмовіцца выконваць палітыку лідэраў, якія

прывялі рабочых да майскага паражэньня. Сапраўднаю прычыною наступу генэральнае рады зьяўляецца страх за рост уплыву і аўтарытэту руху меншасьці. Мы ўпэўнены, што палітыка генэральнае рады пацярпець паражэньне і што рабочыя адкажуць на гэтую тактыку расколу тым, што падтрымаюць нас і возьмуць ўдзел, як у тых дзесяці правінцыяльных канфэрэнцыях, якія адбудуцца 23 і 24-га красавіка, так і заключнай канфэрэнцыі ў Лендане, якая адбудзецца пад старшынствам Кука ад 30-га красавіка».

Развой белага тэрору ў Баўгарыі.

Кіруе тэрорам міністр Волкаў. Чкаюць новых масавых забойстваў рэвалюцыянераў.

Заява дэлегацыі ангельскіх дэпутатаў.

ВЕНА, 29-Ш. У Вэну прыехалі наведваюшыя Баўгарыю ангельскія дэпутаты, члены рабочае партыі Уолхед і Грэнфэльд. У гуарцы з прадстаўнікамі друку, які заявілі, што на чале руху белага тэрору стаіць ваенны міністр Волкаў, шчыльна зьвязаны з фашысцкімі арганізацыямі.

бязьнасці аб мерах тэрору і аб нячужаных мукх палітычных зьняволеных і іх сем'ях. Дэпутаты сьцьвярджалі, што агульнае нездавольненне і абурэньне жыхарства павялічваецца з кожным днём, асабліва сялянскага.

Ліст дэлегатаў да вэнгерскага прэм'ера.

Далей Уолхед і Грэнфэльд наведвалі, што ў Вэнгрыі па прыездзе ў Будапэшт, і які зьявіліся да прэм'ера Ватэна з наступным лістам: «Мы прыехалі ў Будапэшт, каб атрымаць растлумачаньні па справе Санто і таварышоў, якія мелі намер арганізаваць легальную камуністычную партыю. Мы не жадаем умяшвацца ва ўнутраныя справы Вэнгрыі і пратэставаць проці вэнгерскіх законаў, але просім толькі аддаць абвінавачваемых нармальнаму суду, тым больш, што няма ніякіх доказаў, якія даказвалі-б, што арыштаваныя ўжывалі зброю і гвалт».

Далей дэпутаты наведвалі, што баўгарскі прэм'ер Ляпчаў пасля двухгадзінае гутаркі з імі заявіў, што праведзеныя амністыі ён ня лічыць магчымымі, спаслаўшыся пры гэтым на небяспеку, якая нібы пагражае жыццю амністаных.

Ілчаў адмовіў таксама ў дазволе заснаваць камітэт дапамогі ахвярам грамадзянскае вайны біз удзелу ў ім фашыскага Чырвонага Крыжу. Лідэры парламанцкае апазіцыі заявілі дэпутатам, што ў бліжэйшы час у Баўгарыі магчымы ішоў масавыя забойствы. Удовы і дзеці загінуўшых ад белага тэрору наведвалі папра-

Ішоў рэпрэсіі проці румынскага рэвалюцыйнага прафруху.

Рэфармісты—агенты ахранкі.

ВЕНА, 29-Ш. Румынская ахранка ішоў пачаць паход проці ўнітарных прафсаюзаў, выкарыстаўшы для гэтага фальшывыя даносы рэфармісцкіх бюракратаў, нібы ўнітарныя прафсаюзы далучыліся да Прафінтэрну. У Бэсарэбіі забаронен орган ўнітарных прафсаюзаў, у Банаце і Сімігародзьві забаронены сходы прафсаюзаў, у Мэдэшы адбыліся арышты сярод прафпрацаўнікоў. Арыштаваныя высланы, прычым адзін з іх перанёс страшэнныя катаваньні.

Мэмарандум рады рэвалюц. саюзу

ВЕНА, 29-Ш. Рада незалежнага саюзу Румыніі перадала прэм'еру, у парламант і абвясціла ў друку мэмарандум, у якім патрабуе расьсудаваньня і пакараньня ўнівальных у незаконным роспуску зьвесту ўнітарных прафэсійных саюзаў у Германіі.

Далей мэмарандум патрабуе гарантыі волі сходаў, саюзаў і друку, дазволу склікаць новы кангрэс прафэсійных саюзаў і выплаціць дэлегатам ўнітарных саюзаў страты, якія яны мелі ў зьвязку з забаронай зьвесту.

Паражэньне польскіх тэкстыльшчыкаў.

ВАРШАВА, 29-Ш. Арбітражная камісія на чале з Бартолем ухваліла пастанову па пытаньні аб разьмерах заробку лэдзкіх тэкстыльшчыкаў. Заробатае намечана павялічыць на 5-12 проц.

Пастанова камісіі фактычна нічога не дае бастаўшчыкам, бо тэкстыльшчыкі дамагаліся 25-ціпроцантнае надбаўкі для ўсіх катэгорый рабочых.

Забойца Багінскага і Вечаркевіча на волі.

ВАРШАВА, 29-Ш. Польскі прэзыдэнт Масьціцкі дараваў вару Мурашчы (забойцы Вечаркевіча і Багінскага).

Пастанова камісіі фактычна нічога не дае бастаўшчыкам, бо тэкстыльшчыкі дамагаліся 25-ціпроцантнае надбаўкі для ўсіх катэгорый рабочых.

ПРЫВІТАЛЬНАЯ ТЭЛЕГРАМА ЦВК БССР Ад 2-га УСЕУЗЬБЕНСКАГА ЗЬВУ САВЕТАУ.

Працоўныя масы Савецкага Узьбейстану, сабраўшыся на свой другі натуральны надыслаюць гарачае прывітаньне братэрскаму рэспублікану ў асобе іх цэнтральных выканаўчых камітэтаў. Дэлегаты, якія зьехаліся з розных раёнаў Узьбейстану, выказваючы волю і жаданьні працоўных горадаў, кішлакаў, рабочых, земляробаў і снатароў, упэўнены, што толькі ў цесным аб'яднаньні ўсіх рэспублікан, уваходзячых у склад Вялікага Саюзу—аснова перможнага аманчэньня будаўніцтва сацыялізму ў нашай краіне. Няхай жыве пераўрашчанае адзінства рабочых і сялян усяго народа, аб'яднаных у Саюзе, аружнае праца пад кіраўніцтвам ленинскай партыі! Прэзыдыум 2-га Усеузьбейскага станавага Зьвесту Саветаў г. Самарканд.

Міжнароднае становішча СССР.

Гарантаваньне вэнскімі с.-д. аўстрыйскага экспарту ў СССР.

ВЕНА, 28-Ш. Дэлегацкая канфэрэнцыя вэнскае сацыял-дэмакратычнае арганізацыі паставіла ў мэтах барацьбы з беспрацоўем у Вэне прасіць вэнскі муніцыпалітэт узяць на сябе 60-ціпроцантную гарантыю аўстрыйскага экспарту ў СССР на суму да 100 млн. швейцарскага франка, незалежна ад гарантыі, якая была дадзена для тых-жа мэтаў аўстрыйскім урадам.

Спаканьне т. Доўгалеўскага з Шыдэхарай.

ТОБІЕ, 29-Ш. Сьвёння паўнамоцны прадстаўнік СССР Доўгалеўскі разам з Бэсядоўскім аддаў візыт міністру замежных спраў Шыдэхара.

ПРАВАКАЦЫЙНЫ ЗРЫЎ ПАСТА-НОВАК САВЕЦКІХ ФІЛЬМАУ У МЭКСІЦЫ.

Правакацыя ўчынена мэксіканскімі рэфармістамі?

МЭКСІКА, 28-Ш. У Мэксіцы апошнімі днямі распаўсюдзіліся правакацыйныя фальшывыя лістоўкі і плякаты, якія аанасвалі фільмы «Совькино» ў наступным выразе: «Фільмы, забароненыя ў Эўропе, але дазволеныя да дэмастрацыі мэксіканскім урадам». У выніку дэманстрацыі фільма «Совькино» была забаронена, а ўласныя кіно-тэатру, у якім фільм дэманстраваўся, быў арыштаваны. Прадстаўнік «Совькино» і дырэкцыя тэатру заяўляюць, што яны лістовак і плякатаў не заказвалі і не распаўсюджвалі. Арыштаваны ўласны друкарні, дзе друкаваліся лістоўкі і плякаты, заявіў, што яны былі заказаны невядомаю асобаю, які адрэкамэндаваў сябе, як прадстаўнік кіно-тэатру.

У гуарцы з карэспандэнтам «ТАСС» адзін з чыноўнікаў заявіў, што правакацыя з лістоўкамі і плякатамі, магчыма, зьяўляецца справай рэфармісцкае мэксіканскае фэдэрацыі працы, якая радзіла такім чынам адомсьціць за прысылку савецкімі чыгуначнікамі 50.000 руб. бастуўчым мэксіканскім чыгуначнікам.

Бюлетэнь беларускага пасольскага клюбам № 190.

28-га траўня 1925 г.

Інтэрпеляцыя паслоў Беларускага Клуба да п. п. міністраў справядлівасці і Унутраных спраў у справе аднаго катаваньня людзямі 10-тым ба-онам пагранічнай варты і тайнымі агентамі дэармаўнае паліцыі.

23-сьвезня 1924 г. да Сьмьлэстра Беганьскага, жыхара вёскі Костыкі, Касцянецкікае г.м., Вялейскага пав., прыехалі ўданыя з афісэрамі на чале і тайнымі агентам, акружылі дом і ўвесь двор і ўвайшлі да гурма, дзе ў той час малалікі збожжа. Ня толькі ўвайшлі, адразу заявілі, што Беганьскі і яго сьстры—арыштаваны.

Пасля гэтага зрабілі ў хаце падрабавны вобск, які нічога кампрамавуага ня даў, забралі пашпарты Беганьскага і яго сьстры, а таксама і амерыканскія дакуманты іх (affidav tu), вайсковую кніжку, пэрсональныя С. Беганьскага аб тым, што ён быў настаўнікам у 1906—1912 г. і інш. У часе вобску прывалі: раменьныя лейцы, лейцы з вярвак, сякера, кашуля і мяшок.

Пасля вобску арыштаваных адвасілі да майнтку Сэрвача ад 3 вобшчэры. Разам з імі быў ашча вейні арыштаваны.

24-ХІІ-1924 г. арыштаваных адвасілі ў м. Краснаўскі камітэту 10 ба-ону гранічнай варты, якая пасадаіла С. Беганьскага на вартую, а сьстры яго—у канцэлярыі.

25-ХІІ-вечарам С. Беганьскі чуў гонас сваёй сьстры, якая была побач вартую. Чуў, яе гутарку, ласкава бімек; пасля сьвёў, вярнуў плач... Аказалася, што яе палі гаркавай. Раптам ішоў чуваць боль плач і крык яго сьстры. Аказалася, што ён заганяў шпілі на ногі на нагах, рвалі валасы на галаве, дамаганьня ад яе падісаць пратакол, які быў дужо падрыхтаваным загадаў.

26-сьвезня ўвечары з вартую С. Беганьскага забралі і прывялі ў канцэлярыю, дзе перад тым была яго сьстры. У канцэлярыі быў той самы арыштаваны, які ехаў разам з ім,—быў гэта сьржант 10-га ба-ону, прызывічым Ундо (Мундо). Пасля прашоў другі сьржант і пачаў пытацца ў Беганьскага, ці ведае ён сьржант і пачаў пытацца ў Беганьскага, ці ведае ён гэтага арыштаванага сьржанта. Беганьскі сказаў, што

ня ведае. Тады ў канцэлярыю была прывеззена сьстра Беганьскага, якая сказала, што гэты чалавек ехаў разам з імі, як арыштаваны і—што называлі яго «Стасік». Пасля гэтае заявы сьстры выявілі з канцэлярыі і пачалі дапытваць Беганьскага далей, пры чым на знак даны дапытваўшым сьржантам, «Стасік» і ён сам падыйшлі да Беганьскага і пачалі біць яго па шыі,—спыраў рукамі, а пасля рэвалюверамі, трымаючы яго, каб ня ўпаў. Ад бомі і ўстрашэньня галавы арыштаваны ня быў у стане адказаць на пытаньні сьржантаў. Па 1 з палов.—2 гадзіны білі, яго разьдзвалі да гала, палажылі на зробленую в дошчак лаву, зьвязалі яму рукі і ногі і пачалі біць кіямі. Мала таго, кіі заманілі жалезнай палкай, ськручваючы і тэлеграфнага дроту, і жаўнерскай запатай, якімі доўга білі арыштаванага.

Каб няшчасны ня мог крычаць, «Стасік» намачыў у вадзе ашчы арыштаванага і заткнуў імі яго рот. Калі зьвязаны і абсьлеплены Беганьскі ня мог ужо крычаць, білі яго зьверскім спосабам па пятах кіямі, лапатай, жалезнымі дротамі і дошкай, адарванай ад лаўкі. Катаваны страціў прытомнасьць. Калі прытомнасьць вярнулася, ён уочыў сябе лежачым на падлозе. Тады катыв пачалі дамаганьня ад Беганьскага, каб ён паказаў на каго з удзельнікаў нападу на м. Ізлюю. Арыштаваны кіаўся, што нічога аб гэтым ня ведае. Але катыв ня скончылі на гэтым: зьвязаннага чалавэка некалькі разоў падымалі з падлогі і кідалі ішоў на зямлю. Пасля палажылі яго на драўлянай лаўцы і пачалі ішоў біць па пятах кіямі, жалезнымі дротамі, дошкай і лапатай. Катаваны ішоў страціў прытомнасьць, але праз нейкі час, абліты вадой, пачаў прыходзіць у сябе. Разам з наваротам прытомнасьці арыштаваны пачуў сільны боль у нагах, якія выгладзілі, як калоды, бо слухалі, пачуў сільны боль у бёдрах і ў крыжы. Ня малочы магчымасьці вытрымаць боль і ня маючы сілы, няшчасны Беганьскі ўпаў з лаўкі на зямлю. Тады ішоў пачалі

дамаганьня ад яго інфарманці аб нападзе. Пасля сьржант разьвязаў яму рукі на сьпіне і зьвязаў іх на грудзях ды каваў «Стасіку» прынесць 2 новыя палкі (усе раейшыя ляжалі на падлозе паламанья). Ішоў падымалі яго ўгару і кідалі на зямлю, а пасля білі яго па нагах, бёдрах і сьпіне. Катаваны трыці раз страціў прытомнасьць. Калі па нейкім часе яна вярнулася, арыштаваны пачуў, што ён ужо разьвязаны. Аднак-жа страшэнны боль уся ўсім неле зрабіў тое, што ён увесь дрыжаў, рыданьне адняло яму мову, а кроў лілася з зорных яму раў.

Нейкі чалавек у дывільнай вопратцы, які разам катываў арыштаванага, зьвязаў з яго кроў халоднай вадой і выпіраў ашчы арыштаванага агонья рацы. Пасля арыштаванага перанеслі ішоў у вартую, дзе рэшту ночы Беганьскі праўіў у страшэнных перпеньнях і бязьмежнай роспачы, молячы жаўнераў забіць яго, бо ня можа вытрымаць боль.

27-ХІІ ўвечары арыштаванаму загадалі паўзці на каленых да пакою дазаваньня, дзе сьржант і чалавек у дывільным пачалі ішоў страшэнна біць арыштаванага кіямі і лапатай—па скалечаных нагах; пасля пасадылі яго на ўскончых, зьвязаў рукі і ногі і доўга білі па грудзях, плячох і шыі, а каб катаваны ня мог крычаць з вялікай сілай білі пад грудзюю клятку і ў арыштаванага сьпінала дыханьне. Мала таго,—з вьвэрнай лотагасю рвалі палкім пучкамі валасы ў яго на галаве і круцілі яму шыю, што вынідала сільны боль.

Повна ўначы скончылі гэтае катаваньне і загвалі ішоў арыштаванага ў вартую. 28-ХІІ ўвечары ішоў—чацьвэрты раз—катавалі Беганьскага. Апрача катаваньня біць дём у пятах, прыскікалі яго лбом да сьцяны і надзіралі на ўражэньне месца каля вуха, а таксама круцілі шыю і рвалі яму валасы з галавы.

29-ХІІ катавалі чалавэка пяты раз. Білі яго ў грудзі, па шыі, па пятах ног, ужо ўсім пакалечаных. Пасля гэтага сьржант і «Стасік» сказалі яму наішчаць апошні ліст да жонкі, бо зараз будзе яму сьмерць, пры гэтым змусілі яго напісаць: «У сьмерці майні нікога не вінаваціць». Адначасна яны ўсцалі ў вадку нейкі парашок і гвалтам удзілі яму ў горла гэтай вадкай (вадка была квасная). Пасля палажылі яго на лаўцы. Няшчасны ад зробленага яму боль я-каў, як мёртвы. Па нейкім часе да пакою «дазаваньня» прывеззена была сьстра лажаватка паўжывога

чалавэка. Заславяючы яго, далі ёй прачытаць ліст брата, а пасля адкрылі яго скагаване цела. Бачачы гэта, сьстра крыкнула: «Гадзі, за што забіваеце вьвінаватага чалавэка!» і тут-жа самзела.

Увечары 29-ХІІ ішоў паўторана было катаваньне. Катавалі і білі яго ў пятах, па шыі і грудзях; у канцы змусілі яго напісаць дзьве заявы. Першая заява кажа, што ўсё што напісана ў пратаколе—праўда, другая—што ў нападзе на Ізлюю прымаў ўдзел яна асобы, якіх называў сьржант Сьмьленне С. Беганьскага не дазваляла яму напісаць фальшывыя даказаньне, тады пачалі яго ішоў біць, а вярнуць сьржант рукой катаванага падісаў яго прывітаньне і інш. Ды на гэтым ня спыніліся. Пачушылі агонь, «Стасік» трымаў яго за галаву тварам да гары і напіраў яму вьсікі тав, каб рот быў адчынены; тады запалі нейкі шнур перад вачыма скагаванага чалавэка і казалі яму глядзець на асьляпляючае сьвятло, якое доўга гарэла. Дзякуючы гэтай апэрацыі, катаваны страціў на нейкі час зрок. У гэты вечар, апрача сьржанта і «Стасіка», чынны ўдзел у катаваньні прымаў нейкі высокі мужчына ў цывільнай вопратцы, які, як і яго колегі—каты, з зьверскім запалам і заўважэньня зьдзеканаўся над чалавэкам і катываў яго.

30-ХІІ катавалі Беганьскага 7-м раз. Перад распачаць катаваньне прывялі да пакою «дазаваньня» сьстры Беганьскага і пакінулі іх біцьчым адзін адзін. Пасля выявілі сьстры Беганьскага, а з надбаўкі вылез «Стасік», і, як прышлі іншыя катывы—каты, катавалі Беганьскага новым спосабам: «Стасік» сьвёў Беганьскаму на грудзі, расшпіліў парткі, зьвязаў плочыны член і ядры катаванага, і пачаў сьпіскаць іх; пасля на помач прашоў другі кат і зьвязаваў іх; не пачалося трыці іначы: «Стасік» трымаў наіпаўшчы ядры, а яго колега біў гоўным ларом, адліжваючы яго, як спружынку і пускаячы ўраў ішоў. Гэта-мудра рабіла страшэнны боль. Апэрацыя гэта трыма-ла доўга, пакуль не зламалі больш дзесяцька шэраў.

31-ХІІ над вечар Беганьскі быў катаваны 8 раз. Білі ішоў на пятах, па шыі, па бёдрах, рвалі валасы. Пасля меліся выламаць вочны і застрашлі Беганьскага за тое, што бышым ён жанаў у чынны. Беганьскага за тое, што гэта зусім магчыма, бо пры катаваньні быў прысутны нейкі палкоўнік, які сказаў: «Рабіце з ім, што хочаце, адказнасьць я бяру на сябе». Ад гэткае зьдзеканьня над чалавэкам

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ. НА УСЕСАЮЗНАЙ КАНФЭРЭНЦЫІ УСЕЛКСМ.

Задачы ЛКСМ у адраджэньні сельскага гаспадарні.

МАСКВА, 29-3. Ранішняя пасяджэньне Усесаюзнае канфэрэнцыі УСЕЛКСМ 29 сакавіка адчынілася дакладам Ярагава аб удзеле камсамолу ў адраджэньні сельскага гаспадарні і заапараваньні вёскі.

На паседжэньні, сказаў дакладчык, няма нічога новага ў тым, як на ўмовах даннае масшталнае ўжываць агульныя задачы па паляпшэньні сельскага гаспадарні. Між тым, працы для камсамольскіх атрадаў на вёсцы вельмі многа. Даламаць вёскі ў справе землеўпарадкаваньня, у атрыманні даўдлівага кредыту, у адраджэньні, — усё гэта павінна быць у цэнтры вагі вясковых атрадаў.

Гучная авацыя тав. СТАЛІНУ.

Учорашні, 29-га сакавіка на Усесаюзнай канфэрэнцыі УСЕЛКСМ выступіў спактыны гучнымі авацыямі генэральным сэкратар ЦК УсеП(б)

ПАДЗЕІ ў КІТАІ ПАКАЗАЛІ САПРАЎДНЫ ТВАР ІМПЭРЫЯЛІЗМУ.

З дакладу т. Рыкава.

МАСКВА. У дакладзе на губэрскім зьездзе саветаў Рыкаў сказаў: «Увага шырокіх мас працоўных нібы падвонена між пытаньнямі гаспадарчага будаўніцтва і пытаньнямі замежнае палітыкі нашага Саюзу. У думку кожнага рабочага і селяніна закралася трывога за лёс мірнага адначыньня.

Ці справядліва гэты трывога? Давоі значэньні на абстрах амерыканскімі імпрэсамі Нанкіна.

Камі на адным з вучастваў міжнароднае палітыкі пачынае дзейнічаць варфэт, зьяўляецца педстава, каб трывожыцца па справу міру. Камі ўважліва наглядзе па падзеямі, дзе можна выявіць, што між нотай кансэрватыўнага ўраду нам і падзеямі ў Нанкіне ёсьць нешта агульнае.

Хочь прадстаўнікі ангельскага ўраду сьцьвяр-

Прыезд у Маскву Патэка.

МАСКВА, 29-Ш. У Маскву вярнуўся польскі наставнік у СССР Патэк.

Запросіны будаўнікоў СССР на зьезд будаўнікоў Нарвэгіі і Фінляндзіі.

МАСКВА, 30-3. ЦК саюзу будаўнікоў атрымаў запросіны на кангрэсы: нарвэскі, будаўнікоў, які адчыняецца 14 красавіка, і фінляндзкі будаўнікоў, скліч ягога намечан на 3 мая. ЦК будаўнікоў возьме ўдзел у абодвух кангрэсах.

Зьніжэньне цэн на соль.

МАСКВА, 29-3. НБ Гандлю СССР паставіў зьніжць адпусьныя цэны трэстаў на соль у сярэднім на 1,1 проц. Набліжы на адпусьныя цэны трэстаў будучь зьніжаны на 43 проц. (замест 2 р. 14 к. на тону да 1 р. 22 к.). Зьніжэньне аштовых цэн будзе ўведзена з 1 красавіка, ровнічных з 15 красавіка.

арыштваным сам маліў даць яму рэвалюцый, каб ён сам мог востраціць сябе. «Стасік» сапраўды падаў яму рэвалюцый, але калі катаваным выстраіў себе ў сэрца, дык рэвалюцый ня стрэліў, бо яны былі патраў. Падаўся смых катаў, а пасля ішоў пачалося дзівае катаваньне арыштванага.

У студзеня 1925 г. катаваны быў у варгоўні. У той час прыйшоў туды паліцыянт і вавітаўся ў жукіраў аб ларучніку Малькоўскім. Тады паліцыянт выказаў, што ён выведлі і ховіць у дзіўнай вопратцы. Гэтым шляхам С. Бегальскі даведзеўся, што адным з яго катаў быў пар. Малькоўскі.

Дзень 2-1—1925 г. быў 9 днём катаваньня Бегальскага. Катавалі яго і зьдэкавалі над ім тымі-ж дошчамі, які ў папярэднія дні. Чалавек, які быў мёртвы на трупа, гэтадзіў падшоль усё, што яму ні багдавалі. Гэтую агоду калі акурата выкарываў дзеля сваіх мэтаў.

Пасля канца дошты дзавонена было сестры Бегальскага абдыжыць яго пакалочаныя ногі халоднымі кантрасамі.

3-і учорашні ў пакоі «дазаваньняў» над няшчасным чалавечым зроблен быў яшчэ новы эксыпэримэнт. Прпуючых было 5 асоб. Далажылі яго на падлозе тварам да гары; на грудзі яму сьв пар. Малькоўскі («Стасік»), трымаючы Бегальскага за рукі; другі трымаў у руках талаву катаванага; трэці сядзеў на нагах. Пасля 8 вышніх наля і мэтру началі ліць у ёго Бегальскага вадку, зьмешчаную з нафтаў. Гэтая ашарашыла ваймаде чалавеку дух і выклікала душэўнае гэты эксыпэримэнт трымаў даволі доўга, пакуль ня выклі 5-бутэлек вадкі з нафтаў.

4-і зроблены быў спроба, нібы-то растрэў 3-х арыштваных. Апрача Бегальскага, мелі расстрэліць Андрэй Ракінава—3 вёскі Чарнаручка, Альковіцкае і Вялікоўскае пав. і Р. Бладэка—3 вёскі Халічын, якія таксама былі заарыштванымі «пагранічнікамі».

Гэмі арыштваным пар. Малькоўскі абвясціў, што зьні будучь у кароткім часе расстрэліць, што чалавек чыны на тэлеграму ад п. прэзыдэнта аб адмові паліцавані іх і каб яны дзеля гэтага прыгатаваліся да сьмерці. Пасля гэтага жаўнеры сталі ў шэрагах і ўважліва караілі на плячо. Па нейкім часе, дзельнасуцэсна «гадзірамы» кінуты гэты спосаб марадэцкі катаваньня арыштваных, гэтым жаўнэрам 4-і арыштвані Бегальскаму, што ён будзе высланы да

Пасля дакладчык звачыў, што ўся праца камсамольскіх атрадаў на вёсцы немагчыма без самага блізкага супрацоўніцтва са спецыялістамі-аграномам, ветэрынарамі і земляробамі, без сувязі з культурнымі працаўнікамі вёскі.

Масавая культурная праца ЛКСМ.

На вачэрнім пасяджэньні канфэрэнцыі заслухалі даклад т. Жаўдана аб масавай культурнай працы камсамолу; дакладчык спыніўся на агульным павялічэньні культурнага ўроўню моладзі і ў прыватнасьці, на ўжыванні моладзі атрымаць прафэхнічную адукацыю. Задача камсамолу—магчыма шырэй разгарнуць культурную працу і тым самым задаволіць узрастаючыя затрабаваны моладзі.

Сталін. Большую частку працы Сталін прысьвяціў пытаньням рэвалюцыйнага руху ў Кітаі.

джаюць, што яны не рабілі ніякіх заходаў да арганізацыі працэсаўнага блёку, аднак спробы да стварэньня яго наўрад ці могуць выклікаць сумненьне.

Апошнія падзеі ў Кітаі поўнасьцю выкрываюць усю фальшывасьць падыфіццкіх слоў, якія да апошняга часу чуліся з боку імпрэрыялістаў.

У апошні час часта чуліся запэўтаньні, наволі рэальна небяспека вайны. У сучасны момант можна з значнай упэўненасьцю меркаваць, што ў адносінах да Савецкага Саюзу магчымасьць непасрэдных ваенных авантур, магчымасьць ітарвоньні на тэрыторыі Сав. Саюзу на працягу бліжэйшага часу году-двух можа быць больш зьяўляецца маламагчымай, калі судзіцьні сіл будучь такімі, як у сучасны момант».

Новыя местароды калійных соляў.

ЛЕНІНГРАД, 29-Ш. У геалёгічным камітэце атрымана тэлеграфнае паведамленьне з Салікамску аб паспешным прабураўленьні на глыбіні 275 мэтраў на новых багатых местародах калійных соляў у Беразьнякоўскім раёне на поўдзень ад Салікамску. Прабураўленьне выдзіла, што ў гэтым месцы ёсьць судэльны пласт калійных соляў, які даўка ідзе ў глыбіню.

Беразьнякоўскія местароды калійных соляў маюць тую перавагу перад Салікамскам, што яны разьмеркаваны значна бліжэй да чыгуны. Геалёгі мяркуюць, што залежы калійных соляў у Беразьнякоўскім раёне такія вялікія, што лішні можна будзе ў вялікай колькасьці вывезці заграніцу.

Залежы охры.

СЕВАСТОПАЛЬ, 29-Ш. У Крыме знойдзены вялікія залежы охры вышэйшае якасьці. У адказ на пробу, якая была паслана ў Францыю, адтуль атрымалі буйныя заказы.

Вялейкі, дзе сьх можа яго нават зьвольніць, але ўсё тое, што в ім рабілася тут у працягу гэтых 2 тыдзень, павіна астапа таемнасьцю, бо інакш яны, як вайскоўцы, здохуць зрабіць яму яшчэ раз сьме-ж катаваньне. І вапраўды: у той-жа дзень Бегальскі, яго сестра і сьвінкі Еўгэя з в. Кастыкі былі адсланы да 3-й брыгады, гранічнага корпусу ў м. Вялейкі, дзе былі пасаджаны пры паліцыі. Бегальскі прабаў прасіць доктара, каб скіраваў яго ў больніцу, але гэтымі выгадаў яму паліцыя зрабіць не хапела.

3-І арыштванымі направилі да сельдчага судзьдзі ў Вялейкі, дзе апошні зьвольніў Еўгэя, а сестры Бегальскага заставіў, што яна будзе зьвольнена пад выклад 200 злотых.

С. Бегальскі і Ракінікі асталіся ў турме, дзе толькі 15 студзеня адбыўся агляд яго доктарам.

18 лютага 1925 году Бегальскі быў зьвольнены з вастрогу на парукі; дзякуючы паручыцельству сестра яго была зьвольнена яшчэ раней.

Дагэтуль С. Бегальскі—хворы і пакалечаны. Рані на нагах яшчэ не загаліся, боць у грудзях, малочне ў сэрцы і кружэньне галавы мучаць яго ўсёшч.

Усёго, што запісана вышэй, хіба хоць, каб п. п. міністрам паўстаў валасы на галавах. Треба ведаць, што мястэчка Краснае, дзе дзельнась ўсё гэтыя працупленны, мае больш 1000 жылароў, якія былі сьведкамі мучаў і катаваньня, робленых у канцэлярыі 10 баону гранічнай варты.

Дзеля гэтага інтэрпэлянты пытаюцца ў п. п. міністраў:

1) Якія былі прыняты экстрэмыя меры проці катаў у мундзіраж гранічнай варты і іх камандзіраў—палкоўнікаў, якія аддаюць чалавека на волю салдатчыні, кажучы: «рабець з ім, што хочаце, адказнасьць я беру на сябе».

Баршава, 3-Ш-1925 г. Інтэрпэлянты.

АД РЭДАНЦЫІ. Зьяўляючы гэты дакумант, рэдакцыя звачае, што факты зьмешчаныя ў інтэрпэлянцы зьяўляюцца толькі адной тысячнай часткай таго, што робіцца ў засьпэнках беларускай Польшчы.

У хуткім часе выйдзе ў выданьні БДВ збор інтэрпэлянцы Беларускага Пасольскага Клубу, дзе дзельна малюць страшэньнях катаваньняў, дзе выклічана ўсё факты зьніжэньня польскіх урадам беларускай культуры і нацыянальнасьці.

ЗА ПАЛЕПШАНЬНЕ ТЭХНІКІ І АРГАНІЗАЦЫІ ВЫТВОРЧАСЬЦІ.

Каб пасоўвацца наперад, разьвіваць індустрыю, узмацняць народную гаспадарку і захавалі сувязь з сьлянаствам, патрэбен рост прадукцыйнасьці працы і сыстэматычнае зьніжэньне цэн на прамысловыя тавары. Але праводзіць палітыку зьніжэньня цэн на прамтавары і разьвіваць прадукцыйнасьць працы немагчыма, не праводзіць новай тэхнікі і не паллпшоўчы сыстэматычна арганізацыі працы ў вытворчасці. Гэтыя задачы вымагаюць ад нас вялікага масавага напору, энэргічнага наступленьня на ўсё тое, што перашкаджае іх выкананьню. Німаў мы падаём зьмеем паставою ЦК УсеП(б) аб рацыяналізацыі вытворчасці.

Сацыялістычная рацыяналізацыя вытворчасці (па лепшаваньні тэхнікі і арганізацыі вытворчасці), якая праводзіцца пралетарскай дзяржавай, карынным чынам адзначэцца ад капіталістычнай рацыяналізацыі. Капіталісты, праводзячы рацыяналізацыю, перакладаюць увесь яе цяжар на плечы рабочае клясы, у выніку чаго капіталістычная рацыяналізацыя вытворчасці прыводзіць да павялічэньня працоўнага дня, росту беспрацоўя, паніжэньня ўроўню рабочае клясы і абывальца шырокіх працоўных мас. У адказ на ад капіталістычнай рацыяналізацыі, сацыялістычная рацыяналізацыя мае сваёй мэтай узраст ліку рабочае клясы, павышэньне яе матэрыяльнага і культурнага ўроўню, забесьпечэньне росту патрэбнасьцяў шырокіх працоўных мас, узмацнэньне сувязі між пралетарыятам і сьлянаствам і ўтварэньне матэрыяльна багатай дзяржавы разьвіцця сацыялістычных элемэнтаў нашае гаспадаркі.

Той факт, што ва апошні дзьве гады лік рабочае клясы ў буйнай індустрыі (які лічыць транспарт, будаўнічую справу і г. д.) павялічыўся на 640 тыс. чалавек, пры адначасовым уздыме рэальнай зарплаты на 37 проц., а таксама тое, што ў бягучым гаспадарчым годзе мае быць далейшы ўзраст ліку рабочае клясы ў буйнай індустрыі на 180 тыс. чалавек, пры ўжо праведзеным павялічэньні зарплаты ў сярэднім на новых 10 проц.,—гэтыя факты дзверда гавораць аб тым, што мэрарпрыёмствам пралетарскае дзяржавы па ўзьяўляюць прадукцыйнасьці працы і рацыяналізацыі вытворчасці выдучь на справе да сыстэматычнага паляпшэньня матэрыяльнага і культурнага ўроўню рабочае клясы і бязумоўнага ўзмацнэньня яе палітычнай магутнасьці.

Тэхніка і арганізацыя савацкай прамысловасці.

Паляпшэньне тэхнікі і арганізацыі вытворчасці павіна ісьці па трох асноўных кірунках:

- 1) стварэньне новых прадпрыемстваў на аснове апошніх дасягненьняў ў галіне навукі і тэхнікі;
- 2) карэньнае пераабстаўляньне існуючых прадпрыемстваў праз увядзэньне лепшага тэхнічнага абстаўляньня і больш правільнай арганізацыі працы;
- 3) правядзэньне шэрагу практычных мэрарпрыёмстваў, дзеля максымальнага выкарыстаньня налічнага абстаўляньня і перабураўленьня.

Дзеля больш паспешнага правядзэньня працы па рацыяналізацыі вытворчасці неабходна правядзэньне наступных мэрарпрыёмстваў:

- 1) на фабрыках і заводах павіна быць шырока пастаўлена праца па машынаваці вытворчасці, спецыялізацыі заводу, рацыяналізацыі дэла-сілавое гаспадаркі, арганізацыі работ непарыўным патокам (канвэйэрная сыстэма), механізацыі і паляпшэньня ўнутры-заводскага транспарту. Побач з гэтым, неабходна паскорыць правядзэньне мэрарпрыёмстваў па большае падзяленьню працы на прадпрыемствах, абслугоўваньню рабочых большай колькасьцю механізмаў і лепшай арганізацыі ўсяго тудавога працэсу.
- 2) гаспадарчыя органы, прафсаюзы і органы Наркампраці павіны распарадаваць шэраг практычных мэр на аздараўленьне і паляпшэньне ўмоў працы, механізацыі цяжкіх і шkodных работ з тым, каб гэты мэрарпрыёмства адначасна паллчаль ўдэям вытворчасці працы рабочага (мэрарпрыёмства па тэхніцы забесьпечэньня, паляпшэньня асьвятленьня, нармальнае тэмпэратура, вэнталяцыя і іш.).
- 3) З тае прычыны, што веды і вопыт тэхнічнага персаналу ў справе паляпшэньня тэхнікі і арганізацыі вытворчасці маюць рамачовае значэньне і што на прадпрыемствах ёсьць ужо кадр інжэнераў і тэхнікаў, зьяўляючых свой лёс з рабочай клясай, неабходна стварыць такія ўмовы ў іх працы, якія зьяўляюць-большае магчымасьць максымальнага выкарыстаньня іх ініцыятывы, вытворчага вопыту і ведаў.

Адначасова з гэтым трэба ўжыць усё выхадзі да падняцьці кваліфікацыі і тэхнічных ведаў як ніжэйшага тэхперсаналу, які вышаў з рабочых (майстры, тэхнікі і г. д.), так і кадры адміністрацыйна-гаспадарчых працаўнікоў (дырэктары), дзеля чаго пашырыць сетку спецыяльных курсаў для іх перападрыхтоўкі і паставіць стварэньне акадэміі па падрыхтоўцы кадравага складу прамысловасці.

4) Дзеля найлепшага выкарыстаньня дзелавых працоўнаў і вынаходкаў рабочых і тэхперсаналу, неабходна:

- а) гаспадарчым органам і прафсаюзам прыняць рашучыя меры да зьніжэньня ўсёкае валакіты ў справе рэалізацыі вынаходаў; б) паскорыць правядзэньне ў жыллі паставою ВСНГ і УсеПСПС аб ўтварэньні спецыяльных фондаў прэміраваньня вынаходкаў і прапагоў і арганізацыі ў прадпрыемствах спецыяльных бюро па разьдзельнаму прапагоў і ўстанавленьню прэміяў; в) арганізаваць экспэртэзу і тэхнічную дапамогу рабочым-вынаходкам.

5) У тых выпадках, калі паляпшэньне тэхнікі і арганізацыі вытворчасці ня можа справажыцца пашырэньнем даннага прадпрыемства, або калі дзельнае колькасьць рабочых перавышае падрэаэнацыі прадпрыемства, трэба зьяўляюць прадпрыемства ад тлішу рабочае сілы, прычым пры скарачэньні колькасьці рабочых на прадпрыемстве павіна быць, у прыватнасьці, выкаротана натуральнае бьмашэньне рабочае сілы і лічыны сваёны адшкоду рабочых на сельска-гаспадарчыя работы. Разам з гэтым, трэба ўсталяваць на гаспадарчыя органы больш адказнасьці за правільнае выкарыстаньне імі налічнай рабочай сілы і за найм новай.

6) Абавязаль гаспадарчыя органы павялічэць органы Наркампраці аб зьяўленьні масавай рабочай сілы ня мош, як за месяц да яе скарачэньня, а таксама сваёчасова паведамаць аб патрэбнай рабочай сіле, узмацніўшы пры гэтым ролю Наркампраці ў мэтах забесьпечэньня часовага разьмэрэваньня та другіх прадпрыемствах рабочай сілы, якая зьяўляецца ў зьвязку з паляпшэньнем тэхнікі і арганізацыі вытворчасці. Пры набору рабочай сілы на нова адчыненыя і пашыраныя фабрыкі і заводы прадставіць пераважнае права паступленьня на работу тым рабочым, якія зьяўляюць, або падлягаюць зьяўленьню, у зьвязку з тэхнічнымі паляпшэньнямі.

7) У зьвязку з зьяўленьнем пераэрэмеркаваньня рабочае сілы, запрапанавань Наркампраці і Нар. Кам. Унутр. Спраў тэрмінова распарадаваць закон, які-б рэгуляваў карыстаньне кватэрамі (камунікацыйна-кааператывнымі і пры прадпрыемствах), у напрамку ўстанавленьня права свабоднага абмену кватэрамі; уядзэньня ўгавору пры карыстаньні заводскімі кватэрамі на тэрмін, пасля скалчэньня якога рабочы павіны выжджаць з займаемых імі кватэр; устанавленьня права свабоднага пераходу з аднаго кватэравага кааператыву ў другі, поўнага зьяўленьня фабрычна-заводскіх памяшканьняў ад асоб, не працуючых на данным прадпрыемстве.

8) У тых выпадках, калі правядзэньне мэрарпрыёмстваў па паляпшэньню тэхнікі і арганізацыі вытворчасці прыводзіць да зьяўленьня часткі рабочых, якія ня могуць быць выкарыстаны на другіх працах, лічыць мэтазгодным выдучь зьяўляючым рабочым дапамогі ў разьмеры 1/3-2 месячнага зароботку ў залежнасьці ад раёну. У пільных разьгортваньня прамысловасці прадугледжаць такое павялічэньне вытворчасці, каб, ня глядзячы на зьяўляючы скарачэньне рабочых у пасобных прадпрыемствах, у зьвязку з паляпшэньнем тэхнікі вытворчасці, агульнае колькасьць рабочых на прамысловасці ў пэтым і ў асноўных прамысловых раёнах не зьяўлялася, а павялічалася.

9) Надаючы асабліва важнае значэньне, у зьвязку з рацыяналізацыяй вытворчасці, справе нармалізацыі працы і ўстанавленьня на аснове дзвердрых норм выработак зьяўляючых расцэнак, абавязак гаспадарчых і прафсаюзнальных арганізацыяў ўзмацніць працу ў гэтай галіне і ўсьмерна ўзмацніць тэрыфна-эканамічныя аддзель працоўнаў і аддзель вынаходкі працы ў прамысловасці, зьяўляючы асабліва ўвагу пры гэтым на правільны падбор працаўнікоў гэтых арганізацыяў і на ўзмацнэньне работы расцэнак-канфліктных камісіі.

10) Запрапанавань Наркампраці і ВСНГ перагледзіць існуючыя нормы бронеі падлеткаў дзеля іх максымальнай уязкі з фактычнай патрэбнасьцю прамысловасці, дзеля чаго існуючы пропант бронеі вылічаль толькі ў адносінах да кваліфікаваных рабочых, з тым, каб новыя нормы пачалі ўводзіцца з 1 кастрычніка 1927 году. Пры валаўленьні бронеі падлеткаў выхадзіць з неабходнасьці аказаць перавагу дзельным рабочым.

11) Дзеля больш поўнага выкарыстаньня рабочага часу і ўзмацнэньня працоўнай дысцыпліны на прадпрыемствах, абмежаваць нявыхад на працу без грунтоўных прычын максимум трыма днямі ў месяц.

рашучыя меры да зьніжэньня ўсёкае валакіты ў справе рэалізацыі вынаходаў; б) паскорыць правядзэньне ў жыллі паставою ВСНГ і УсеПСПС аб ўтварэньні спецыяльных фондаў прэміраваньня вынаходкаў і прапагоў і арганізацыі ў прадпрыемствах спецыяльных бюро па разьдзельнаму прапагоў і ўстанавленьню прэміяў; в) арганізаваць экспэртэзу і тэхнічную дапамогу рабочым-вынаходкам.

5) У тых выпадках, калі паляпшэньне тэхнікі і арганізацыі вытворчасці ня можа справажыцца пашырэньнем даннага прадпрыемства, або калі дзельнае колькасьць рабочых перавышае падрэаэнацыі прадпрыемства, трэба зьяўляюць прадпрыемства ад тлішу рабочае сілы, прычым пры скарачэньні колькасьці рабочых на прадпрыемстве павіна быць, у прыватнасьці, выкаротана натуральнае бьмашэньне рабочае сілы і лічыны сваёны адшкоду рабочых на сельска-гаспадарчыя работы. Разам з гэтым, трэба ўсталяваць на гаспадарчыя органы больш адказнасьці за правільнае выкарыстаньне імі налічнай рабочай сілы і за найм новай.

6) Абавязаль гаспадарчыя органы павялічэць органы Наркампраці аб зьяўленьні масавай рабочай сілы ня мош, як за месяц да яе скарачэньня, а таксама сваёчасова паведамаць аб патрэбнай рабочай сіле, узмацніўшы пры гэтым ролю Наркампраці ў мэтах забесьпечэньня часовага разьмэрэваньня та другіх прадпрыемствах рабочай сілы, якая зьяўляецца ў зьвязку з паляпшэньнем тэхнікі і арганізацыі вытворчасці. Пры набору рабочай сілы на нова адчыненыя і пашыраныя фабрыкі і заводы прадставіць пераважнае права паступленьня на работу тым рабочым, якія зьяўляюць, або падлягаюць зьяўленьню, у зьвязку з тэхнічнымі паляпшэньнямі.

7) У зьвязку з зьяўленьнем пераэрэмеркаваньня рабочае сілы, запрапанавань Наркампраці і Нар. Кам. Унутр. Спраў тэрмінова распарадаваць закон, які-б рэгуляваў карыстаньне кватэрамі (камунікацыйна-кааператывнымі і пры прадпрыемствах), у напрамку ўстанавленьня права свабоднага абмену кватэрамі; уядзэньня ўгавору пры карыстаньні заводскімі кватэрамі на тэрмін, пасля скалчэньня якога рабочы павіны выжджаць з займаемых імі кватэр; устанавленьня права свабоднага пераходу з аднаго кватэравага кааператыву ў другі, поўнага зьяўленьня фабрычна-заводскіх памяшканьняў ад асоб, не працуючых на данным прадпрыемстве.

8) У тых выпадках, калі правядзэньне мэрарпрыёмстваў па паляпшэньню тэхнікі і арганізацыі вытворчасці прыводзіць да зьяўленьня часткі рабочых, якія ня могуць быць выкарыстаны на другіх працах, лічыць мэтазгодным выдучь зьяўляючым рабочым дапамогі ў разьмеры 1/3-2 месячнага зароботку ў залежнасьці ад раёну. У пільных разьгортваньня прамысловасці прадугледжаць такое павялічэньне вытворчасці, каб, ня глядзячы на зьяўляючы скарачэньне рабочых у пасобных прадпрыемствах, у зьвязку з паляпшэньнем тэхнікі вытворчасці, агульнае колькасьць рабочых на прамысловасці ў пэтым і ў асноўных прамысловых раёнах не зьяўлялася, а павялічалася.

9) Надаючы асабліва важнае значэньне, у зьвязку з рацыяналізацыяй вытворчасці, справе нармалізацыі працы і ўстанавленьня на аснове дзвердрых норм выработак зьяўляючых расцэнак, абавязак гаспадарчых і прафсаюзнальных арганізацыяў ўзмацніць працу ў гэтай галіне і ўсьмерна ўзмацніць тэрыфна-эканамічныя аддзель працоўнаў і аддзель вынаходкі працы ў прамысловасці, зьяўляючы асабліва ўвагу пры гэтым на правільны падбор працаўнікоў гэтых арганізацыяў і на ўзмацнэньне работы расцэнак-канфліктных камісіі.

10) Запрапанавань Наркампраці і ВСНГ перагледзіць існуючыя нормы бронеі падлеткаў дзеля іх максымальнай уязкі з фактычнай патрэбнасьцю прамысловасці, дзеля чаго існуючы пропант бронеі вылічаль толькі ў адносінах да кваліфікаваных рабочых, з тым, каб новыя нормы пачалі ўводзіцца з 1 кастрычніка 1927 году. Пры валаўленьні бронеі падлеткаў выхадзіць з неабходнасьці аказаць перавагу дзельным рабочым.

11) Дзеля больш поўнага выкарыстаньня рабочага часу і ўзмацнэньня працоўнай дысцыпліны на прадпрыемствах, абмежаваць нявыхад на працу без грунтоўных прычын максимум трыма днямі ў месяц.

Весткі адусюль.

Адкрыты ліст німецкае кампартыі.

БЭРЛІН, 26-Ш. У зьвязку з прававадыным выступленьнем фашыстаў у Берліне і мяржеемым 8-га мая парадам фашысцкае арганізацыі «Сталёвы шлем» німецкая кампартыя супольна з чырвоным саюзам франтавікоў зьяўніўся з адкрытым лістам да салды-дэмакратаў, усені-дэмакрат аб'яднаньня прафсаюзаў і саюзу рэспубліканскага сыдату

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

5 гадоў земляўпарадкаўчае працы.

(Менская акруга).

Як вядома, беларускае насельніцтва ў межах усёагрэгаванага Беларуса, у дарэвалюцыйны час, было ў аднолькавых умовах эканамічнага і культурнага жыцця. З часу-ж падзелу мы бачым, што жыццё беларускага сялянства ў Заходняй Беларусі, што пад Польшчай і ў Беларускай ССР, ідзе зусім рознымі працівалеглымі шляхамі. Калі Польшча кіруе да поўнага эканамічнага заняпаду, да поўнага культурнага і фізічнага вымірання беларускага сялянства ў Зах. Беларусі, дык зусім іншае мы бачым у БССР. Дзея прыкладу можна ўзяць клопаты польскага і савецкага ўрада аб зямельным забеспячэнні беларускага насельніцтва. Усю зямельную рэформу адносна беларускага сялянства Заходняй Беларусі польская ўлада зьявіла да рэгістрацыі тае зямлі, якую паны абшарнікі прадавалі сялянству па высокай цане. Гэта-ж рэформа ня новая, гэтак паны прадавалі зямлю і раней. Але нават і ў гэтай «рэформе» беларускае сялянства ня мела дапамогі ад польскага ўрада, акая імкнулася насільчыва прадаваць зямлі толькі паліткам. Той зямельны запаваны фонд, які складалі землі расейскіх памешчыкаў, а гэтаксама сялян бежанцаў—польскага ўрада раздала ладнымі кавалкамі польскім афіцэрам і салдатам, шчырым абаронцам польскага фашызму.

Заўважым, што ў выніках гэтае панскае «рэформы» беларускаму сялянству за першыя 5 гадоў існавання Польшчы адшлі за грошы 50.000 гектараў, пры наліччы 3 в. пал. мільёнаў гектараў зямлі абшарнікаў і пры 100.000 кв. кіламетраў беларускае зямлі пад Польшчай, мы пачынам мізэрнасць гэтай лічбы, параўнаўча з тым, што зроблена за 5 гадоў для беларускага сялянства па адной Менскай акрузе, акая мае абшар усяго 1.009.697 дзесяцін.

Не па прыкладу панскай Польшчы, па Менскай акрузе, як па ўсёй БССР вядома праца на карысць працоўнага сялянства. У выніках гэтае працы за 5 гадоў з 1922 да 1927 году, мы маем забеспечаных зямлёю 15.353 двары з 84.108 душама; з гэтага ліку двароў 4210 гаспадарав зусім беззямельных, а рэшта малазямельных. Кожны двор забеспечан тагоў ворма зямлі, на акой магчыма весці сялянскую працоўную гаспадарку. Забеспечанасць двароў не абмяжоўвалася толькі простым надзяленнем зямлёю. Разам з зямлянадазяленнем праводзілася і зямляўпарадкаванне. Зямельная плошча падрыхтавана да пераходу да шматпольных севазваротаў, да інтэнсіўных спосабаў апрацоўкі зямлі, да падняцця культурнага ўзроўню сялянскіх гаспадарав, да пашырэння зямельнай плошчы шляхам павялічэння ўраджаю палёў. Зямляўпарадкаваннем за гэты кароткі час, з 1922 да 1927 г., абхонлена на Менскай акрузе 158.288 дзесяцін, гадзі як за 10 гадоў «сталынінскага зямляўпарадкавання» было ахоплена толькі 5.908 дзесяцін.

Пры зямляўпарадкаванні заўсёды мела месца магчыма дапамога сялянству, як зьяўленьне ад плат, крэдыты на зямляўпарадкаванне, дарэмны і крэдытны лес на пабудову.

Дзея забеспячэння зямлэй беларускага сялянства савецкая ўлада не абмяжоўваецца толькі граніцамі БССР. Дзея беларускага сялянства не забаронен таксама шлях на абшары ўсяго СССР.

З часу арганізацыі перасялення, г. з. за 1925-26 гады з Беларусі перасялілася ў іншыя часткі СССР—857 душ беларускага працоўнага сялянства.

Праца па забеспячэнню працоўнага сялянства зямлёю пойдзе надалей ня меншым крокам, чым да гэтага часу. Згодна вызначанага плану да канца 1930 году намаркована зямляўпарадкаваць плошчу 207.116 дзесяцін, альбо ўладзіць 13.235 двароў. Надзяліць зямлёю з розных запаваных фондаў 7.000 двароў. Апрача гэтага, будзе магчымаць даць каленізацыйнага фонду ў межах СССР дзея перасялення 10.000 душ.

Вось тое, што зроблена і што вызначана зрабіць у бліжэйшы час для сялянства толькі па адной Менскай акрузе. Гэтыя дасягненні набываюць большую каштоўнасць, калі прыняць пад увагу, што побач з імі залечваліся глыбокія раны польскае акупацыі. Перасягнуць ва ўсіх галінах сельскай гаспадаркі ўзровень даваеннага часу і стаць на цвёрды шлях далейшага развіцця—гэта сьведчыць аб тым, што гэтакія дасягненні магчымы толькі тады, калі самі працоўныя масы будуць сваё жыццё правя ўладу саветаў.

I. K.

Акруговыя зьезды саветаў. На ўрачыстасці.

(Віцебск).

Вечар, 27-га сакавіка. Агроністая вая Другога Беларускага Дзяржаўнага Тэатру, як і ўвесь гор. Віцебск, абвіта чырвонымі сьцягамі, у сваіх сьценах утрымоўвала мора галюў, надзвычайную напружанасць, энэргію, урачыстасць...

Каб хаця дзе парожняе месца. Некалькі сот гасцей прышлі вітаць свайго гаспадарав.

Пад гучныя воплескі, «Інтэрнацыянал» і «Беларускай Марсельезы» старшыня акрыканому т. Паўлюкевіч адчынае 2-гі акруговы зьезд саветаў Віцебшчыны.

Зьезд ушаноўвае адважных барацьбітоў, загінуўшых у часы барацьбы за рэвалюцыю, за перамогу Кастрычніка.

Выбраецца праэдым. Ганаровымі сябрамі прэзыдыму зьезду пад адзінадзінны воплескі выбіраюцца: т. т. Крыніцкі, Чарвякоў і Адамковіч.

Ад імя акруговага камітэту камуністычнай партыі Беларусі вітае сакратар яго тав. Малашонак.

Ад прафсаюзаў—старшыня акрыканому т. Усаеў.

Старшыня прадастаўляе прывітальнае слова ад Чырвонай арміі.

На трыбуне—камандыр № стралковага корпусу т. Фабрыцэус.

Аднадзінны з гучнымі воплескамі, пераходзячымі ў авацыі, гукі «ура» зьезд уставаньнем

За даваенны ўзровень.

(Ліст з Бабруйска).

Пяць дзён напружана турботных правёў Бабруйска акруговы зьезд саветаў за працаю. Прысутнічала больш чатырохсот дэлегатаў з самых глукіх і цёмных вучкоў Бабруйсчыны.

На зьездзе панавала поўная дэлавітасць. Гаспадар акругі—зьезд саветаў—па гаспадарску разабраў кожнае пытаньне. Аб гэтым гавораць выступленьні кожнага дэлегата.

А выступленьні было шмат. У спрэчках запісваліся сотні людзей, з-за немагчымасці заслухаць усіх прыходзілася сьварацаць вольнасць запісаўшыхся.

Гаварылі шмат аб чым: аб тым, што наша гаспадарская моц з кожным годам расьце і расьце, што мы ў сельскай гаспадарцы і прамысловасці дасягнулі даваеннага ўзроўню. У нас будуць новыя заводы, павялічылася валавая прадукцыя прамысловасці на 132 проц. За апошнія два гады зямляўпарадкавана 6468 гектараў зямлі, пачыналася бясконнасць сялянства, шырыцца меліарацыя.

Побач з гэтым расьце дзяржаўны і кааперацыйны гандаль, выпісваючы усё больш і больш прыватны гандаль з рынку. У 1926 годзе па акрузе было кааперывана да 50 проц. насельніцтва, што дае павялічэнне супроць 1925 году амаль што ў тры разы.

Шмат аддаваў зьезд увагі недахватам нашай савецкай і гаспадарчай працы, жвава абгаварваў кожнае пытаньне, каб даць правільны напрамак для яго зьнішчэння.

Дэсагаспадараваньне—хворав зьявіцца на нашым агульным гаспадараванні. Лесу мала, але і той падчас адкускаецца не ў належны час, не такі, які патрэбен селяніну, ён дарагі і маладасупны яму. Дэлегаты гаварылі і аб тым што лясны масловага значэння не ўпарадкаваны, у пекатарных месцах яны саўсім зьнішчаюцца і г. д.

— Уся увага абароне лесу ад зьнішчэння, — воль сьвяс выступленьняў дэлегатаў зьезду.

Другім хворым зьявішчам нашай акруговай

спаткаў поўнага энэргіі, напружанасці, адвагі, — заслужанага чырвонага байца, кавалера 4-х Ордэнаў Чырвонага Сьцягу т. Фабрыцэуса.

Пасля доўгай, некалькі раз перапынавай воплескамі, прадмовы, тав. Фабрыцэус зьявіцца да ўсіх дэлегатаў:

— Таварышы дэлегаты! Ад імя стралковага корпусу ў мяне к вам адно даручэньне. Перадайце ўсім рабочым, што няхай яны як і да гэтага часу спакойна працуюць ля станка; перадайце сялянству, каб яно гэтаксама спакойна ўсавала свае палі. Нявія недарэчныя ноты Чэмпбэрлена, пагрозы Пілсудскага не застрашаць нас. Баявольная Чырвоная армія з вашай дапамогай вам гэта гарантуе.

Ад імя акруговому ЛКСМБ вітаў т. Лабудаеў. Зьезд адначыў 30-цігадовы юбілей дзейнасці на Віцебшчыне нацыянальнага дзурэйскага мастака Юрыя Майсеевіча Пэна. Ю. М. Пэну зьезд зацьвердзіў персанальную пэнсію і прывоюў яму званьне заслужанага дзурэйскага нацыянальнага мастака.

На адчыненні зьезду прысутнічаў консул Латвіі.

Урачыстая частка зьезду закончылася пастапоўкай п'есы «Астан».

Назаўтра зьезд заслухаў даклад т. Барпа аб працы ўраду БССР і справаздачу акрыканому за час з 1-га зьезду (май 1925 г.) па сакавік 1927 г.

A. Чуман.

Умацоўваць калентую гаспадарку.

(С.-Г. арцель „Сейцель“, Уздзенскага р. Менскай вакр.).

У 35 вярстох ад Койданава, на ранейшай панскай зямлі, Уздзенскага раённа арганізавалася ў 1922 годзе с.-г. арцель «Сейцель».

Доўгі час арцель не магла стаць на нгі. Булакі былі задаволены і частка сялянства, падбухторваемая будакамі, у няўданы арцелі бачыла падзел зямлі, што пацягнула-б за сабой распад арцелі. Але тае ня здарылася. Сельска-гаспадарчая арцель з кожным годам крок за крокам упартай працай дамагалася права на сваё існаваньне.

У арцелі налічваецца 14 сем'яў. Зямельная плошча, займаемая арцелью з усімі ўгодзьдзямі, уключаючы і лес, складае 166,46 дзесяцін. Глеба ня вельмі ўраджайна і патрабуе добрага ўгнаення. Апрацоўка зямлі робіцца па дзесяціпольнаму севазвароту. Ураджайнасць жыта з дзесяціны ў сярэднім раўняецца 59,9 пуд., пшаніца 56,7 пуд. Іншыя культуры даюць пакуль што нізкі ўзровень, але з набыццём трактара ўдасца ступень ураджайнасці гэтых культур павялічыць.

Уся праца па гаспадарцы праводзіцца агульнымі сіламі арцелі, пры чым асабліва ўважлівыя адносіны да працы наглядуюцца сярод жанчын. Але наогул вытворчасць працы яшчэ пакуль ня высокая, бо не ўстаноўлены вучот працы і правільна арганізаваны распарадак у працы.

Інвэнтаром і сельска-гаспадарчым прыладам арцель забеспечана ўпаўне. Нядаўна купілі трактар, для якога, пры дапамозе крэдыту, будзе абсталяваны цыркуляра і гонтарэла.

Пабудовамі, прызначанымі для жывёлы, арцель таксама забеспечана. Што-ж далейшыя да жылых будынкаў, то яны зусім старыя і па сваёй велічыні не адпавядаюць членам арцелі і іх сем'ям. У адным пакоі жывуць па некалькі сем'яў, што абумоўлівае няўхільнае антысанітарнае становішча жылля.

Адчуваецца спайка, волькая запікаўленасць членаў у працы арцелі. Гэты станочны бок у быту дае надзею на далейшае эканамічнае ўмацаваньне арцелі.

Пры арцелі ёсць школа 1-ай ступені, у навукаўца і сялянскія дзеці. Часта ставіць спэктаклі, якія цікавяць сялянскую моладзь. Выпісваецца газета, часопісі. Практыкуюцца калектыўныя чыткі. Маецца піянерскі атрад, ічэйка МОПР, гурток саброў «Сялянскай газеты» і інш.

У культурна-выхаваўчым жыцці членаў арцелі вялікі ўдзел бяруць партыйныя і культурна-аганізацыйныя м'ястэчка Узды, з якімі наладжана добрая сувязь.

M-09.

Весткі з месц.

Паступленьне падатку.

Полацк. На 22 сакавіка сельска-гаспадарчага падатку па ўсёй акрузе ўзвысана 94,5 проц.

Апошні тэрмін для большасці сельсаветаў скончыўся 22 сакавіка, а недабор падатку па акрузе—5,5 проц.

Сетка школ расьце.

Полацк. У сёлетнім 1926-27 навучальным годзе па акрузе налічваецца: беларускіх школ—331, дзурэйскіх—9, польскіх—15, расейскіх—2, латышскіх—5 і літоўскіх—2, усяго 364. Павялічэнне супроць мінулага году па 40 школ.

Па бюджэту на народную асьвету адпущана 935.572 руб., што, у параўнанні з мінулым годам, дае павялічэнне на 40,9 проц.

Магілёў. У акрузе маецца 350 уласных школьных будынкаў. З іх у мінулым годзе адрамантавана 91. У бягучым годзе на рамонт вясковых школ асыгнавана 49.000 руб., на 90 проц. больш, як летась. На пабудову новых будынкаў адпущана 186.000 руб., удвойчы больш леташняга. Усяго сёлета будзе пабудавана 17 новых школ.

Дом на 72 кватэры.

Гомель. У сучасны момант ідзе загатоўка матар'ялаў да пабудовы 72-кватэрнага дому. Будавіцкая праца пачнецца з надзідаўняны.

Машынізацыя торфараспрацовак.

Гомель. Жылкаансаюз прыступіў да машынізацыі торфараспрацовак. 26 сакавіка атрымаў неабходныя машыны.

Машынізацыя працы па здабываньню торфу значна ўтаньніць сабекаштоўнасць яго.

Каму-ж верыць?

(Слуцкан).

У 1924 г. я заарандаваў ад камгасу 3 дзесяціны зямлі на 6 год, па 21 руб. у год. Пры заключэнні ўмовы я запытаў, ці будзе мець умова сілу на 6 год ці не. Мне адказалі, што так.

Прашло два гады. За гэтыя гады змяніўся і загадчык аддзелу і загадчык жыллёва-зямельнага паддзелу. 23 сакавіка я атрымаў паперы камгасу, у акой мне прапанавалася зараз-жа зьявіцца ў камгас з умовамі і квіткамі, па якіх я плаціў арэнду. У камгасе загадчык паддзелу Манцікаў запытаўся ў мяне, ці селі я жыта. Атрымаўшы адказ, што селі, Манцікаў сказаў, што мне дазваляецца трымаць зямлю адзін год, а там прыдзецца перазаключыць умову, бо камгасу ня выгадна здаваць зямлю на такіх умовах. Калі я хацеў яшчэ больш распісаць аб гэтым цікавым для мяне пытанні, то Манцікаў павярнуўся і зьнік у сваім пакойчыку.

Гэтыя адносіны мяне абуралі. Чаму гэта са зьменай начальства павінна мяняцца і ўсё, што рабілі раней? Якую вагу маюць тды дакуманты, якія выдаюцца камгасам, калі яны ў любы момант могуць быць прызнаны ня вернымі? Якое давер'е да ўстановы можа быць у арандатараў пры такіх умовах? Над гэтымі пытаньнямі павінны задумацца нашы кіраўнікі камгасу. Ці можа нават т. Манцікаў запэўніць у тым, што ўмова, заключаная з ім, ня будзе праз год зноў перазаключана? Я думаю, што ні мяне, ні каго-небудзь іншага з арандатараў ён не запэўніць, бо такія выпадкі былі ўжо раней.

І наогул, якую карысць будзе мець камгас ад гэтага? Пара ўжо, здаецца, мець што-небудзь паўнае, пастаяннае, а ня кожны год мяняць работу, зробленую ў ранейшыя гады.

Кацярыніч.

Да VIII усебеларускага з'езду саветаў.

Аб спрашчэнні земляўпарадкачага працэсу*

Што пытаць аб спрашчэнні земляўпарадкачага працэсу насёння даўно, спрачацца ніхто не стане. Неабходна спрашчэння працэсу зьяўляецца на тым, што трэба хутчэй раўняваць тэмпы работ, але і тым, што, наогул, перад намі стаіць задача спрашчэння і рацыяналізацыі ўсёй нашай работы.

Існуючы зараз земляўпарадкачы працэс мае вышэй 20 асобных стадыяў. Кожная справа, ад пачатку да канца, робіць пяць кругабегаў ад вёскі да абласнага цэнтру, а то і да АБС і навад, канчаючы апошні кругабег выдачай дакументаў насельніцтву. У выпадку-ж спрэчнасці справы,—можна дабавіцца яшчэ 2 кругабегаў.

Тав. Цілюпа ў сваім артыкуле, на нашаму погляд, не дае працэсу радыкальнага спрашчэння працэсу, а толькі ўносіць карэктывы ў існуючы парадак праходжання земляўпарадкачых спраў.

Самае галоўнае яго напружвае зьяўляецца тэраповая аб'яднае земляўпарадкачы адміністрацыйны ўстановы з асобнымі камісіямі. Супроць гэтага ня будзе амаль ніхто спрачацца, бо гэта вылічаецца самым жыццём, і ў нас, у Беларусі, правядзенне гэтага амаль не патрабуе ніякіх змянен у законодаўстве.

Ніяк ня можна згадзіцца з тэй прапановай, каб райземкамісіі не разглядалі бюспрэчных спраў, а каб апошнія ўступалі ў сілу пасля 2-х тыднёвага тэрміну па прад'яўленні земляўпарадкачага праекту. Гэтым парадам мы пазбавілі б асобныя ўстановы магчымасці кіраваць, як след, земляўпарадкачы палітыкай, ды самі земляўпарадкачы, напэўна, ня будаць узагалі на сябе такую вялікую адказнасць, як т. Цілюпа.

На пытаць аб падрыхтоўцы спраў не здаважыцца пайсці да канца і пайсці тронкі аб, ратуючы існуючы зараз парадак, прапануючы разглядаць справы на падрыхтоўку іх тым у РЗБ, а скаргі на прапанову апошняй у АБС ня пусчаць да складання земляўпарадкачага праекту.

Пытаць падрыхтоўку спраў зьяўляецца самым балючым у земляўпарадкачым працэсе.

Фактычна падрыхтоўка па існуючай зараз інструкцыі (калі-б апошняя быў небудзь вынашана) зьяўляецца прыблізна (чарнавым) выкананнем самой справы. На сутнасці выкананне справы павінна быць зьявіцца дакладным афармленнем таго, што зроблена пры падрыхтоўцы. Фактычна-ж, у запраўдасці, бывае так, што падрыхтоўка робіцца сама па сабе. Аб гэтым зьяўляюць большасць працоўнікаў прыкладна-беспасрэднае выканаўчага спраў. Галоўнай прычынай зьяўляецца ў тым, што пры падрыхтоўцы земляўпарадкачых спраў, на ведае, з чым ён мае справу, бо не абмерана зямля, якая падлягае земляўпарадкаванню. У звязку з гэтым ня могуць быць выданы і правы на зямлю асобных двароў, што зьяўляецца самым галоўным у падрыхтоўцы, дзеяжам, галоўным чынам, і выдана апошняй.

Ну, а раз ужо зрабілі абмер, дык замест та-

го, што пры падрыхтоўцы намачаецца зараз схематычнае размераванне новых земляўпарадкачых спраў, лепш адразу вырабіць гэта ўжо дакладна, дзеся чого патраба выканаць тым адно дзеянне—расценку. Дзякуючы гэтаму, выпадзе перы кругабег з ліку ламаных вышэй 5-ці.

Самай асудна на земляўпарадкаванне не павінна быць далей РЗБ, дзякуючы чаму пераходзіць на палову другі кругабег. Далучыўшы да гэтага прапанову т. Цілюпа аб непадтрыманні падтрыманні тэхнічна да выканання патрабаванняў арт. 172-га Зам. Код., будзем мець скарачэнне існуючага працэсу палову. Унёсшы яшчэ адну, вельмі значную, папраўку ў парадак разглядачых спраў, мы атрымаем максымальна-магчымае спрашчэнне працэсу.

Папраўка гэта заключаецца ў тым, што РЗБ павінна прысутнічаць пры прад'яўленні земляўпарадкачых спраў і тут-жа разглядаць яго і зацьверджаць.

У выніку ажыццяўлення прапанаваных намі паправак земляўпарадкачы працэс будзе такі:

1. Хадзіць аб аб'яднае земляўпарадкачых спраў у райземкамісію.
2. Райземкамісія даручае земляўпарадкачы працэс дасядаванню з жэтай выўдольна запраўдных жадаўнасці насельніцтва і складу зямель, падлягаючых земляўпарадкаванню.
3. Па атрыманні ад земляўпарадкачых спраў райземкамісіі разглядае я і настанаўляе: уключыць справу ў план работ для выканання, або адмовіць у правядзенні земляўпарадкавання.
4. План работ зацьверджаецца абземкамісіяй, якая прызначае па кожнай справе выканаўца—земляўпарадкачы.
5. Земляўпарадкачы складае праект і радзіць яго насельніцтву ў прысутнасці райземкамісіі, якая тут-жа разглядае ўсе скаргі на праект і зацьверджае апошні.
6. Пры адсутнасці скаргаў на прапанову райземкамісіі праз 2 тыдні, а пры наяўнасці—пасля разгляду справы ў абземкамісіі, земляўпарадкачы складае праект пазямельна-гаспадарчага ўпарадкавання і прад'яўляе яго насельніцтву таў-жа, як і групам праект з адначасным разглядом райземкамісіі на месцы.
7. Праект пазямельна-гаспадарчага ўпарадкавання накіроўваецца ў абземкамісію, якая разглядае скаргі па праекце, пры наяўнасці апошніх, а затым выпрацоўвае дакументы на зямлю.
8. Дакументы выдаюцца насельніцтву праз РЗБ і павінны змяшчаць у сабе даныя пазямельна-гаспадарчага ўпарадкавання, а ня групавога, якія ніколі не адваджаюць прыроды.

У заключэнне неабходна дабавіць, што для створэння пабудовы земляўпарадкачых устаноў трэба апошнія рэарганізаваць да самага верху. У цэнтры існуюць дзве ўстановы пры НЗБ, якія займаюцца адной справай—кіраваннем зямельнай і земляўпарадкачых палітыкай. Гэтыя ўстановы наступныя: кіраўніцтвам і асобнай камісія вышэйшага кантролю. Трэба іх зліць у адну ўстанову, стварыўшы пры кіраўніцтве проста каленію вышэйшага кантролю, а не «асобую» (бо «звычайна» жа няма). У выніку гэтага, земляўпарадкачы ўстановы з іх да верху будуць пабудаваны аднолькава, і ня будзе гэтай бітатані, якая мае месца пры сучасным становішчы.

П. К.

Бліжэйшыя задачы аховы здароўя.

2-гі ўсебеларускі з'езд вучасковых дактароў, які адбыўся ў канцы студзеня г. году ў Менску, аўсім правільна падзяліў будаўніцтва саветскай аховы здароўя ў БССР на два перыяды. Першы перыяд—ад вызвалення Беларусі да VIII-га ўсебеларускага з'езду Саветаў—характарызуецца шпаркім аднаўленнем лекава-санітарных устаноў, разбудаваннем імперыялістычнай і грамадзянскай вайной.

Пасля VIII-га з'езду Саветаў пачынаецца другі перыяд—шырокае паянавае лекава-санітарнага будаўніцтва з ухілам у бок падняцця сельскай медыцыны.

Б моманту склікання VIII-га з'езду Саветаў мы ўстаем у перыяд пераважнае дзейнасці, які азначае павінен пераважнае над зольнасцю, калі лекава-санітарныя ўстановы павінны стаць цэнтрам увагі органаў аховы здароўя.

Дасягненні ў ахове здароўя за апошні перыяд гэтага з'езду дактароў лічыцца: а) рост набліжэння ўсіх відаў лекава-прафілактычнай дапамогі да сялянства; б) значнае палепшанне аб'яўшчэння медыкаментамі і медыцынскім інструментам, в) пасуховае заўважэнне медыцынскага вучасковае сеткі; г) узмацненне мясцовага бюджэту па ахове здароўя за кошт дзяржаўнага; д) афармленне законодаўчым парадам саветскай аховы здароўя; е) выроб вакцын і сываратак; з) выданне Саветам Народных Камісароў дэкрету аб палепшанні быту сельскага падпэрсанаду і павышэнне іх заробковага матэрыялу.

Вось некалькі лічбаў па росту сеткі (бяз Гомельскай і Рэчыцкай акругаў):

На 100 райён. у БССР	1924-25 г.	1925-26 г.	1926-27 г.
Райённыя больніцы	78	94	99
Ліч ложкаў у сельскіх мясцовых аховы здароўя	1379	1668	1935
Ліч в.б. габітаў у вёсках	33	76	96
Ліч самастойных урачэбных сельскіх амбуляц.	88	102	115
Ліч акушэрска-фельч. пунктаў	126	145	138

Але разам з тым зьявіліся вучасковых дактароў адначасна, што стабілізацыя аховы здароўя як у горадзе, так і ў вёсцы яшчэ няма.

З усіх частак аховы здароўя ў данны момант набывае асаблівае значэнне саветскай аховы здароўя, г. зн. такая частка, якая найбольш цесна датыкаецца быту, укладу жыцця насельніцтва. Трэба ўпоўнена сказаць, што ў нас, у БССР, саветскай справа знаходзіцца ў становішчы зачарвання.

Між тым у Беларусі надзвычайна востра адчуваецца неабходнасць правядзення працаў шэрагу мерапрыемстваў аздараўляючага характару. Наша рэспубліка на колькасці вярзанных хвароб стаіць на першым месцы ва ўсім Саветскім Саюзе. Сынны і брушны тифусы, скарлатына і дагэтуль даюць высокі працент захворвалі і смертнасці. Сухотамі хварее ня толькі гарадзкое насельніцтва, але і вёска.

Нежалі, барацьба з найбольш цяжкай формай сухотаў—паражэнне скуру і суставаў—вельмі цяжкая, з прычыны адсутнасці выстарачоў колькасці ложкаў. А таму пытаць саварэньні Сухотнага Інстытуту і сваіх мясцо-

вых сухотных санаторый набывае асаблівае важнае значэнне.

Прычына такога масавага распаўсюджвання саветскай хваробаў хаваецца ў анты-санітарным становішчы нашых гарадоў і сельскіх пасёлкаў. Вельмі важным зьяўляецца тое, што ўласна зараз, па ініцыятыве т. Адамовіча, паўстаўлен давад на будучыню з'ездзе Саветаў у парадак зьяўлення гарадоў. Нельга будаваць заводу без палатнага ўпарадкавання гарадоў, бо росквашанай прамысловасці тым самым патрабуе стварэння цэлага шэрагу культурных працяглых для жыцця рабочага.

Санітарная арганізацыя павінна стаць агульнай кожнаму рабочаму і сялянцу, як неабходнай у шэрагу іх жыцця, навуковай сіла, якая зможа дапамагчы працоўным будаваць новы здаровы быт.

Удзел шырокіх працоўных мас у будаўніцтве саветскай аховы здароўя зьяўляецца працяглым практычнага поспеху апошняга. Ня гледзячы на рост саветскай грамадзянскай аховы аховы здароўя, усё-ж трэба сьверзіць, што гэтага яшчэ мала. Трэба лепш і паўней выкарыстаць усе існуючыя формы саветскай грамадзянскай і ў першую чаргу, усе грамадзянскія арганізацыі, якія маюць найбольш цесна адносіны да быту і працы рабочых і сялян.

Камітэты сялянскай уважальнага, саветскай аховы здароўя, саветы сацыяльнай дапамогі—усё гэта павінна быць мабільна, улічана і выкарыстана ў медычна-санітарным сэнсе.

Вопыт працы саветскай камісіі сельскага медыцынскага персаналу дзейнасць гэтых камісій праходзіла слаба. Аздараўляюч-ж ролі саветскай аховы здароўя для вёскі вялікая. Каб ажыцвіць іх, неабходна крыху перагледзіць метады працы.

Асабліва важная ролі ў даным органам аховы здароўя павінна выконваць Беларускаму Чырвонаму Крыжу. Зьбіраючы вакол сябе працоўных і маючы матэрыяльныя сродкі, Чырвоны Крыж можа ў выстарачоўнай меры аказаць падтрымку працы ўсіх мерапрыемстваў па аздараўленню працы і быту.

Саветская ахова здароўя па свайму зьмешчэнню зьяўляецца грамадзянскай. Гэты бок працы найбольш можа павінен быць выдзелены на тым у галіне саветскай, але тавары і ў арганізацыі аховы мацярынства і дзяцей, а тавары ў ахове здароўя дзяцей і рабочых падлеткаў.

Тут галоўнай мэтай зьяўляецца правільнае накіраванне, з медыцынскага пункту гледжання, выхавання дзяцей і прыняцця мер да зьмяншэння шкодных умоў, у якіх яны знаходзяцца. Дзейныя кансультацыі, патранат, харчаванне дзяцей, аплата за цяжарнай жанчыне—павінны складаць сутнасць працы органаў аховы мацярынства і дзяцей. Органы аховы здароўя дзяцей і рабочых падлеткаў павінны зьяўляцца асабліва ўвагу на саветскае становішча школ, іх абсталяванне і тэхніку пабудовы.

У вёсцы Нар. Кам. Аховы Здароўя надае асаблівае значэнне консультацый і арганізацыі аховы здароўя ў галіне консультацый, як асноўнаму тыпу дзяцых устаноў.

Пры тым недахваце ўрачэбных сіл у вёсцы, які ашчэ ня з'яўся—патраба максымальнае выкарыстання падсобнага медыцынскага персаналу і грамадзкіх сіл.

Аптычнай справа ішчэ носіць расплыненне характару. Складваючы нешпарыўнае зьявіць наступнае: а) вышэйшую і сярэдняю медыцынскую асвету будаваць па праграме, цесна ўзв'язанай з практычнымі задачами аховы здароўя. Асабліва ўвагу трэба зьяўляць на катэдуры гігіены, хірургіі і акушэрска-гінекалагічнаму. Узды курс на ўтварэнне з медыцыны Вышэйшай Медыцынскай Школы, сярэдняй медыцынскай школы павінна заняцца падрыхтоўкай кваліфікаваных акушэраў, фармацэўтаў і медыцынскіх сёстраў.

Заканчваючы, трэба сказаць, што рост прамысловасці і развіцця сельскага гаспадарства павінны быць цесна ўзв'язаны з лекава-санітарнай справай. Без аздараўлення працы і быту, без правільна-арганізаванай медычна-санітарнай дапамогі нельга будаваць эканомію краіны.

М. Барсукоў.

А. Станькоў.

* Глядзі «С. Б.» № 68 арт. т. Цілюпа.

Плянаваць у адбудове шляхоў.

Шляхавае будаўніцтва, як адна з частак наваго гаспадарства, займае пажважнае месца ў агульнай сістэме саветскага будаўніцтва; яго значэнне для насёння і перспектывы павінны быць народнай гаспадаркі БССР на 1926-27 г.—1930-31 г.

Яшчэ ў 1922-23 г. ствараюцца шляхавыя ўстановы, якія атрымліваюць ад ураду магчымасць пачаць і з кожным годам пашыраць працу. І калі першы год у шляхавае будаўніцтва было ўложана 200.000 рублёў, то ў 1925-26 г. ўложана 1.049.000 руб., а ў 26-27 г. 1.974.645 р. па спецыяльнаму вытвораму плану. Апроч адзначаных грашовых сродкаў, урадам забяспечваецца даромы аддуск лесаматэрыялаў на сельскае шляхавае будаўніцтва.

На 1926-27 г. мы маем зацьверджаны СНБ ЦР план шляхавага будаўніцтва. Апроч таго на даручэнне СНБ апрацоўваецца новы 5-гадовы план на 1927-28 г.—1931-32 г. г.

Шляхаў і прад'яўляюць Дзяржаўна-аваля сталым чынам усе пытаць-ваючы складанне і рэальныя зьяўляючы плану.

Кантрольны лічба на першы год 5-цігадовага пляну абмяроўваецца ў 2.500.000 руб. з навагалежным штогод на 20 проц. Такім чынам, увесь плян вызначыцца ў 18.600.000 р.

Пры складанні праекту размераваных кантрольных лічбаў па аругах улічваюцца ўсе запатрабаваныя шляхавае будаўніцтва кожнай з 12 аругаў і, тым больш, адстаўных у гэтай галіне Гомельскай і Рэчыцкай аругаў.

Абхват шляхавага будаўніцтва па асобных аругах вызначаецца адпаведнай кантрольнай лічбай, пры устаўнаўленні якой прыняты над увагу наступныя моманты: даўжыня шляхоў, сярэдняя цяжарнапружанасць шляху, магутнасць бюджэту кожнай аругі і інш.

Кантрольнай лічбай прадумеджана таксама грунтоўнае шляхавае будаўніцтва: прафіляванне і суаднаўленне замачэнне найбольш цяжарна-пружаных шляхоў рэспублікі. Гэта ўважэнне ў плян новага грунтоўнага шляхавага будаўніцтва БССР, узгодненага з Нар. Кам. Шляхоў.

З агульнай кантрольнай лічбы дарожнага будаўніцтва на кожнай аруге выдзяляецца частка сродкаў на раённае дарожнае будаўніцтва, а таксама і частка для дапамогі сельскаму шляхаваму будаўніцтву, якое праводзіцца сіламі самаго насельніцтва на дабрахотных пачатках.

Выходзячы з наяўнага агульнага праекту і змяшчэння раённага бюджэту аднаго боку, неабходна ўсё большае ўдзяненне раённага бюджэту ў шляхавае будаўніцтва, а таму ўдзел раённага бюджэту ў першым год прыняты ў 2 проц., а наступным павышэннем гэтага ўдзелу да 4 проц. у астатні год.

Па асобных аругах агульнае асмысленне на раённае шляхавае будаўніцтва размяроўваецца згодна даўжыні шляхоў раённага значэння.

Дапамога, якая выдзяляецца на сельскае шляхавае будаўніцтва, прымаецца ў першыя 3 гады на 4 проц. ад умя ўсяго шляхавага будаўніцтва і на 5 проц. у астатнія 2 гады, прычым па асобных аругах гэта дапамога размяроўваецца адпаведна колькасці сельскага насельніцтва аругі.

Пяцігадовы перыяд, акупілаемы плянам, адзначаецца, як перыяд ад аднаўлення (перыяду 1923-26 г. г.) да перыяду сталага (перыяду 1928-32 г.) развіцця шляхавай справы. Гэта сутнасць пяцігадовага перыяду знаходзіць свой выраз у зьяўленні, з аднаго боку, грунтоўна-ша шляхавага будаўніцтва, з другога боку, новай дарогі і мастоў праз вялікія рэкі, а другая, у навароце увагі да быцучага рамонту дарог і мастоў.

А. Станькоў.

Да VIII-га Усебеларускага Зьезду Саветаў.

Рэгістрацыя дэлегатаў на VIII Усебеларускі Зьезд Саветаў будзе праводзіцца ў залі пасаджаньня ЦВК і СНК (Пляц Волі д. № 17, 2-гі паверх, пакой 13).
Пачаток рэгістрацыі з 3-га красавіка і будзе працягвацца з 6-ці гадзін раніцы да 12-ці гадзін ночы.
Члены і кандыдаты ЦВК БССР, СССР і РСФСР, якія не зьяўляюцца дэлегатамі на VIII-ы Усебеларускі Зьезд Саветаў, мандаты з правам дарадчага голасу атрымаюць па сваіх членскіх білетах у тым жа месцы.
Сэкрэтэр Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР ЧАРНУШЭВІЧ.

Усе дэлегаты Зьезду розных акругаў будуць разьмешчаны па асобных гасьцініцах. Дэлегаты Бабруйскай, Слуцкай, Барысаўскай, Магілёўскай, Полацкай і Рэчыцкай акругаў — будуць разьмешчаны ў 1-ай савецкай гасьцініцы, у «Эўропе» — дэлегаты Віцебскай, Гомельскай, Калінінскай, Магілёўскай і Аршанскай акругаў, дэлегаты Менскай акругі будуць разьмешчаны па іншых гасьцініцах.

Білеты для гасьцей будуць разасланы ЦСНСБ — 200 білетаў для членаў саюзаў; часьцяк Чырвонай арміі — 150, акружкому КПБ — 100, акружкому ЛКСМ — 75, БДУ — 25, Камуністычнаму Унівэрсытэту — 20, ІБК — 10 і ўсім 3 падзельнікам Менску — па 10 білетаў.

У партэр залі пасаджаньня зьезду будуць дапускацца члены зьезду з рашчотым і дарадчым голасам і па спецыяльных прапусках.

Рэгламант Зьезду наступны: пасаджаньні адбываюцца ад 11 гадзіны раніцы да 3-й гадзі-

ны дня і ад 6-ай гадзіны да 9-ай вечара. Час для дакладаў і заключных слоў устанавляецца прэзыдыюмам Зьезду.

У парадку спрэчак кожнаму прамоўцу даецца слова на больш як два разы: першы раз — на 10 хвілін, другі — на 5 хвілін.

Па кожнай прапавіцы даецца слова: аднаму «за» і аднаму «проці» — па 5 хвілін кожнаму. Слова для парадку — 3 хвіліны.

Па асабовым пытаньні слова даецца толькі ў канцы пасаджаньня.

Асабовыя заявы, нечарговыя запытаньні, заявы і фактычныя ўвагі, запытаньні сэкрэтэраў і мандатнай камісіі падаюцца прэзыдыюму запіскамі і могуць быць аглашаны «за згоды прэзыдыюму толькі ў канцы пасаджаньня. Нечарговыя запытаньні і заявы за подпісам ня менш 50 дэлегатаў аглашаюцца неадкладна.

Пытаньні вырашаюцца простаю большасьцю галасоў.

II зьезд саветаў Менскай акругі.

Ранішняе пасаджаньне 30 сакавіка).

ДАКЛАД т. ЯЦКЕВІЧА АБ ПРАЦЫ АВК.

Павялічым здабычы торфу. — Крэдыты сельскай гаспадарцы значна ўзраслі. — Лясныя сельскія камісіі павінны ўзяцца за працу на справе, а не на паперы. — Прамысловасьць Менскай акругі складае 25 проц. прамысловасьці БССР.

У сваім дакладзе т. Яцкевіч дакладна спыніўся на становішчы сельскае гаспадаркі ў Менскай акрузе.

У нас, — кажа т. Яцкевіч, — ёсьць шмат адмоўных бакоў, як, напрыклад, перапалясца, малазямелье, забалоцанасьць зямлі, малакультура сельскае гаспадаркі і г. д. Гэта ўсё рабіла шмат перашкод у нашай працы. Аднай з галоўных задач зьяўляецца інтэнсіфікацыя сельскае гаспадаркі. Мы павінны зрабіць яе больш даходнай, падняць яе культурны ўзровень.

Сельска-гаспадарчы падатак

Сёлета значна зьменшан; аднак ёсьць і адмоўныя бакі ў абкладаньні падаткам. Падліў аб'ектаў абкладаньня быў няправільным. Па нашых лічбах у Менскай акрузе на гаспадарку прыпадае менш адной сьвінкі, тады як на справе гэта на тая. Жывёлагадоўля, наогул, павялічаецца. Некаторыя районы разьвіваюць коні толькі для свайго ўжытку, але і для гандлю імі.

У галіне

земляўпарадкаваньня

Мы маем шмат дасягеньняў. Увесь час пры правядзеньні земляўпарадкаваньня мы стараліся не расьпяваць гэтай справы на доўгі перыяд, бо гэта затрымлівае рост сельскае гаспадаркі. Аднай з недаходаў у культурным выданьні гаспадаркі зьяўляецца тое, што ў нас не хапае тэхнічнага персаналу.

Зараз мы ў першую чаргу прыступаем да земляўпарадкаваньня пагранічных раёнаў.

Мэліярацыю

мы пачалі ў 1925 годзе ў Самахвалавіцкім раёне. Ня гледзячы на позьні пачатак яе, у нас ёсьць шмат дасягеньняў. Арганізавалася шмат мэліярацыйных таварыстваў, асушаны вялікія плошчы балот і г. д.

Здабыча торфу

ў параўнаньні з леташнім годам, павялічылася на 162 проц. У гэтай галіне АВК узяў на прамак, што большасьць насельніцтва Менскай акругі павінна перайсьці на тарфяны апаля.

Сыяньства Менскай акругі атчувае

недахват аграрнакмінай дапамогі,

і на гэту справу мы зьвярнулі шмат увагі. У 1925 годзе ў Менскай акрузе было толькі 25 аграрнаў, — сёлета мы маем 49 аграрнаў. Нашы аграрнакміны сілы значна садзейнічалі разьвіцьцю жывёлагадоўлі, і гэта зрабіла некаторы ўплыў на сыяньства. Некаторыя сыянь пачалі карміць і даглядаць жывёлу так, як ралі аграроны.

Адным з балючых пытаньняў у акрузе зьяўляецца

пытаньне кармоў.

Сендажыцкі ў нас вельмі мала, дзякуючы гэтаму мы зьвярнулі шмат увагі на засевы карманьнідаў і кармавых траў.

Трава, каб у нашай сельскай гаспадарцы добра разьвівалася падсобныя галіны: пчалірства, агуніцтва, жывёлагадоўля, садоўніцтва. Гэта дасць магчымасьць зрабіць сельскую гаспадарку больш даходнай.

Пераходзячы да сельска-гаспадарчай кааперацыі,

я павінен зазначыць, што галоўны дасягеньні ў гэтай галіне тая, што яна перастала гандляваць непатрэбнымі таварамі і ўзялася за дастаўку сыяньтву сельска-гаспадарчых машын. Крэдыты на адну гаспадарку ў 1924 годзе не перавышалі 1 р. 40 кап., а сёлета на адну гаспадарку выдана крэдытаў звыш 11 р.

Справа

з лесам

у акрузе стаіць вельмі дрэнна. У нас толькі 25 проц. плошчы занята лесам. Дзякуючы гэтаму, мы ня можам задаволіць патрэб населяльнага ў лесаматар'яля і ў апаля. Мы зьрабілі 34 проц. патрэб у апаля і 75 проц. у лесаматар'яля. Лес трэба ня толькі вырубачь, але і сьцяць. Галоўнай нашай задачай павінен быць пераход на тарфяны апаля і асабліва ў тых раёнах, дзе ёсьць мала лесу.

Адносна

прамысловасьці

Менскай акругі можа сказаць шмат добрага. Яе ахарактарызуюць некалькі лічбаў, якія я зараз падам.

Валавае прадукцыя прамысловасьці Менскай акругі, у параўнаньні з леташнім годам, павялічылася на 40 проц. Мы ўзялі на прамак: з краіны аграрнай зрабіць краіну прамыслова-аграрную. Некаторыя вынігі ў гэтай галіне ўжо ёсьць. Прамысловасьць Менскай акругі займае 25 проц. усяе прамысловасьці Беларусі.

Валіваю ўвагу мы зьвярваем на пашырэнне

школьнае сеткі

і на палешаньне

аховы здароўя.

Ліч дзяцей, якія вучацца ў школах, на многа павялічыўся. Пры некаторых сям'ягодках пабудованы інтэрнаты, дзе маюць магчымасьць зьмясціцца дзеці немагчымых бацькоў. Такі інтэрнат арганізаван пры Менскай польскай сям'ягодцы. Па пляну на наступны год у некаторых раёнах будзе ўведзена ўсеагульнае абавязковае навучаньне.

Зроблена шмат і ў барацьбе

з бюспрытульнасьцю.

Далей мы імкнемся да разьвіцьці дзяцей установаў у Менску, каб на іх месца прыняць бюспрытульных дзяцей з вуліцы.

Галоўную ўвагу трэба зьвярнуць на наш савецкі апарат.

Валавіта, бюракрытызм, разбуханьне апарату — вось нашы балючы. На гэта трэба зьвярнуць самую пільную ўвагу. Трэба цэнтралізаваць апарат, сэарацыяць, наблізіць да гудчаў сыяньства. Некаторыя сельскія камісіі існуюць толькі на паперы, а фактычна працы ніякай не вядуць, і на гэта трэба зьвярнуць увагу. Трэба рашуча змагацца з гэтымі недаходамі і паставіць справу так, каб сельскія камісіі і пазавы савецкія органы ўзяліся за працу на справе. Вы сьвіны павінны тут выступіць са здаровай крытыкай працы нашых установаў.

Савецкі служачы-раўнапраўны ўдзельнік сацыялістычнага будаўніцтва.

(Прамова тав. Чаралюва на усебеларускім зьездзе савецкіх і гандлевых служачых 20 сакавіка 1927 г.).

Абыватальскія адносіны да саюзу савецкіх і гандлевых служачых вызначаюцца распаўсюджаньні асабовых адносінаў і фэль-этонамі аб «савбурах», аб бюракратах і інш. Члены гэтага саюзу звычайна прадстаўляюцца «ультра-пралетарскаму» ваабражэньню або ў выглядзе лёгкадумнай машыніцы, якая марыць аб модных убраньнях і аб кар'еры нарвомшы, або ў выглядзе зашпінэнага на ўсе гузікі старога сурдута бюракрата, або ў выглядзе разьвязанага працаўніка прылаўка, які ўсіх ашуквае, ды яшчэ груба з усімі абыходзіцца.

Удзельнікі сацыялістычнага будаўніцтва.

Мне думаецца, што гэта зусім няправільная ацэнка, як усяго саюзу, так і членаў яго. Саюз савецкіх і гандлевых служачых аднае тая атрады працоўных, якія займаюць адзін з важнейшых вучасткаў у нашым сацыялістычным будаўніцтве. Савецкі апарат ёсьць тая прызма, праз якую пераламлююцца ўсе мерапрыемствы савецкай улады, і пры дапамозе якой усе працоўныя ўваходзяць у неспарядныя адносіны з савецкай уладай. Значыцца, савецкія служачыя складаюць матар'ял гэтай надзвычайна-важнай прызмы — савецкага апарату. Ад якасьці матар'ялу залежыць дакладнасьць і правільнасьць пераламленьня і адбітку мерапрыемстваў савецкай улады, а з прычыны гэтага і правільнасьць адпрацы рабочымі і сыяньнымі перавагаў савецкае улады і савецкай сыстэмы кіраўніцтва ў адлічча ад буржуазнай сыстэмы.

Апарат зьвязвае горад з вёскай.

Наш гандлёвы апарат кааперацыі і дзяржаўнага гандлю займае месца стэжу між горадам і вёскай і зьяўляецца зьвязваючым зьвязком між імі. Ад якасьці гэтага зьвязваючага пачатку, як кіруючай часткі, таксама, як і ў частцы тэхнічнага выкананьня працы, залежыць трываласьць сувязі між горадам і вёскай, між рабочай клясай і сыяньствам.

Такім чынам, саюз савецкіх і гандлевых служачых, займаючы адзін з важнейшых вучасткаў на фронце сацыялістычнага будаўніцтва, мае ўсе правы на тое, каб да яго жыцьця і працы адносіліся з неабходнай увагай і жаданьнем дапамагчы гэтай працы. Неабходна пры гэтым мець на ўвазе наступныя акалічнасьці.

Папершае,

ўмовы працы членаў саюзу

ў асноўным застаюцца дзікімі, ня гледзячы на ўсе мерапрыемствы савецкага ўраду, накіраваныя да іх палешаньня. У прыватнасьці, матар'яльнае становішча большасьці членаў саюзу ніжэй сярэдняга і патрабуе сабе сталае ўвагі адпаведных органаў.

Падругое, трэба рашуча адмовіцца ад агульна-прынятага прадстаўленьня аб членах саюза, як чужым для пралетарскай рэвалюцыі элемэнтах, які нібы цягне савецкі апарат да кулака, непмана, капіталіста.

Тав. Томскі на 15-й партэафэрэнцыі адказаў на падобныя абвінавачваньні апазіцыі і аналізуючы склад прафэсійных саюзаў, казаў таксама і аб саюзе савецкіх і гандлевых служачых. Ён даказаў, што галоўная маса членаў саюзу прайшла праз агонь грамадзянскай вайны, па сваім пажаданьню зьвязана з рабочымі і сыяньскімі масамі, матар'яльна знаходзіцца ў аднолькавых умовах з рабочымі і таму цвёрда зьвязвае сваю працу з задачай сацыялістычнага будаўніцтва, разумею сваё назначэньне быць на вярце замацаваньня Савецкіх рэспублік, як дыктатуры пралетарыяту.

Нарэшце, трэба, што заўсёды трэба памятаць, гэта часна выконваць свае абавязкі, і тое, што члены нашага саюзу стаяць на сваім пасту, на давернай ім працы.

Маючы ўсё гэта на ўвазе, мы павінны з усёй рашучасьцю адхіліць фэльетаністыкі падыход да саюза і запрагнаваць аматарам пад 5-ных літаратурных практыкаваньняў «для прагулаць выбраць далейшы завулак».

Зараз, перад савецкай краінай стаіць пэжкія задачы сацыялістычнага будаўніцтва. Вырашэньне ўсіх гэтых задач упершыню ў тры асноўныя пытаньні: рацыяналізацыя, зьніжэньне цэн і рэжым эканоміі.

Хроніка зьезду,

Манэрт для дэлегатаў.

29-га сакавіка ў Доме Культуры для дэлегатаў 2-га зьезду быў наладжан манэрт з аддзяленьнямі: сьпеўным, музычным і балетным. У канцэрце бралі ўдзел артысты БДТ.

Справаздачная выстаўка АВК.

На акруговым зьездзе савецка-аграрнага зьвязку розных дыяграм, якія паўнасьцю маюць працу АВК за мінулы год.

Саюз сав. гандл. служачых павінен прыняць самы актыўны ўдзел у вырашэньні ўсіх гэтых пытаньняў.

Рацыяналізацыя апарату — гэта значыць яго спаршчэньне, патамэньне і набліжэньне да насельніцтва — павінна быць прадметам сталае увагі, як саюзу ў цэлым, так і яго асабовых членаў.

У даны момант, усе запытаньні эканамічнай палітыкі ўпарадкаў у праблему зьніжэньня цэн. Без актыўнага ўдзелу саюзу ў кампаніі па зьніжэньню цэн мы ня зможам дабіцца станоўчых вынікаў.

Пры нашай надзвычайнай беднасьці, калі дзяржава ня можа забясьпечыць часам самага штодзённых патрэбаў краіны, вялікім значэньствам траба лічыць нерацыянальную трату народных грошай на самаабслугоўваньне апарату і інш. На фронце барацьбы за рэжым эканоміі саюз таксама павінен займаць адно з адважнейшых месцаў.

Мы ведаем, што гэтыя пытаньні стаюць перад саюзам, у прыватнасьці яны паставлены на саюзным зьездзе, які зараз адбываецца. Аднак, ня шкодзіць нам яшчэ раз напамінаць аб гэтых важнейшых задачах, каб гэтым прыцягнуць да іх увагу ўсёй савецкай масы.

Што можа нам перашкоджаць?

Разам з асьным разуменьнем сваіх задач, саюз павінен таксама ведаць і небясьпекі, якія могуць перашкоджаць ажыццяўленьню гэтых задач, і якія заўсёды траба мець на ўвазе таго, каб іх унікаць і з імі змагацца. Ды спецыфічных небясьпек у савецкім і гандлевым апарате траба аднесці наступныя: 1) небясьпека — знадворнае прамакнэньне май, фармальным бокам на шкodu самі ці працы.

Перавага формы над сутнасьцю, складанасьць гэтай хваробы, якая называецца «бюракрытызм».

Традыцыйны бюракрытызм.

Прамакнэньне перад традыцыйнымі, здаўна ўстаноўленымі звычаямі ва ўзаемаадносінах, структуры, падборы працаўнікаў, выкананьне працы апаратам і інш., г. зн. усё тое, што аб'ектыўна зьвязвае наш апарат са старым бюракрытычным апаратам царскіх часоў, — другая ня менш небясьпечная хвароба, якая цягне нас назад.

У нашым імкнэньні да ўдасканаленьня апарату, тое прамакнэньне перад традыцыйнай, раўнасьціна становішчу, якое азначаецца словам «жэртвы хатае жывога».

Апарат не самамэта.

Трэцяя небясьпека складаецца ў тым, што наш апарат, як і ўсім падобны апарат, аб'ектыўна захоўвае ў сабе небясьпекі бюракрытызму, схільны замкнуцца ў сабе, перарабіцца ў саматэту і замест таго, каб служыць народу, гатовы дамагацца, каб народ служыў і прамакнаўся перад ім.

Нарэшце, чацьвэртак, сур'ёзна небясьпечна складаецца ў тым, што ў нашым апарате больш чым дзе небудзь, магчымым дробна-буржуазным ўплыву, ці ў форме бяздушнага бюракрытызму, ці ў форме тэндэнтнага старога чыноўніцтва, ці ў форме нацыяналістычнай абшэжанаўскай і інш.

Трэба выхоўваць сапраўднага савецкага служачага.

Саюз павінен заўсёды мець на ўвазе магчымасьць гэтых небясьпек і папярэджаць іх шчыльным адпаведнай выхаваўчай працы сярод працаўнікаў саюзнай масы.

Гэта выхаваўчая праца павінна прасьледваць асноўную мэту — яснае разуменьне кожнаму членам саюзу таго, што ён ужо ня ёсьць копія старога «чыноўніка 20 чысла», а што ён ёсьць раўнапраўны ўдзельнік сацыялістычнага будаўніцтва, які павінен заўсёды і ўсюды памятаць, як аб агульных задачах савецкае дзяржавы, так і аб сваім назначэньні быць актыўным удзельнікам у вырашэньні гэтых задач. Труднасьці ў нас шмат. І міжнародныя і ўнутраныя абставіны савецкіх рэспублік застаюцца напружанымі і патрабуюць ад нас усіх неаслабае ўвагі і вялізнае напружанасьці нашых сіл.

Аднак, ня гледзячы на гэта, усё нашэ жыццё і праца зьяўляецца доказам паступовага рамаганьня труднасьці, якія стаюць перад намі.

Вітаючы ваш зьезд, я выказваю цвёрды ўпэўненасьць у тым, што мы, ідучы шляхам сацыялізму, будзем і надалей перамагаць наступную паліянашчыю нашае новішчы і ўсё больш набліжаючы да свайго мэты.

СУД.

Як тушылі пажар у в. Русінавічы.

Здарылася гэта не раз у «Дзень Ураджая». Вёска Русінавічы (Самахвалава р.) святкавала свай сямінага свята.

Святкавалі яго шумна і весела. Запрасілі агранома, высуджалі даклад. Потым грамадой пашлі ў бліжэйшую вёску на сельска-гаспадарчую выстаўку. А валь вярнуліся дамоў, пачалася ў вёсцы самая «вясёлая» выпіўка, якая ў праграму свята не ўваходзіла.

Пілі многа. Знашлася «добрая душа», якая раздала самагонку і пілі, пілі... Галтам пехта ўбег у хату, дзе вяселіліся, і крыкнуў:

— Пажар! Усе выскачылі на вуліцу. І сапраўды, у самым канцы вёскі палыхаў агоць.

Гарэла гумно селяніна Паўзуна. Усе селяне былі п'яныя, і тушыць пажар ім было вельмі цяжка.

Але ўсе-ж знашоўся адзін цвярозы, які за-прог вана і пасхаў у м. Самахвалавічы заплі-ваць пажарную каманду.

А ў гэты час у вёсцы кіпела справа. Ста-раліся бабы. Яны ведрамі, жбанамі насілі ваду, і пажар быў затушан.

Пажарныя каманды з Самахвалавічы спазь-віліся.

Валі яны прыехалі на месца пажару, то ўжо поўныя ня было—толькі дымліся абгарэ-лыя барвенні.

Тушыць пажар—была справа баб. Сяляне-ж пакінулі сабе права «правучыць» пажарнікаў. Знашлася хуліганы (браты Сыманчукі), якія пачалі падгаварваць сялян пабач пажарнікаў.

— Хай яны ў час прыяжджаюць!

А пра тое, што ўсе бабы і яны, што спа-чатку нават ніхто ад пажарнікаў і ня ўспом-ніў—сяляне заблыліся.

Мясцовыя хуліганы падтрымалі сваіх тавары-шчоў Сыманчукоў, і ў вёсцы распачалася дві-кая бойка: хуліганы накінуліся на пажарнікаў і сталі іх біць.

Цягнулася гэтае да прыезду міліцыі. Ахвяр ня было, але ўсе-ж неваторым парадкам да-сталася.

Пачалі шукаць вінаватых. Хуліганы важуць: — Пажарнікі п'яныя прыехалі.

А пажарнікам гэтага нават і абвяргаць ня трэба, бо пажар тушылі бабы, а селяне ад са-магонку не маглі «проста стаць на нагах».

Гэту кашу на днях разабраў Мелісі акру-говы суд. Справа цягнулася непазлы дзён. На леўцы падоўжна аказалася большасць жыхар-роў вёскі. Галоўнага «правадыра» гэтага здарэ-ння Карпа Сыманчука суд прыгаварыў на два гады знявольнення, а рэшту падоўжных—на розныя тэрміны—ад 1 году да трох меся-цаў знявольнення. Многіх сялян суд апраўдаў.

Судовая хроніка.

Маладая забойца.

Патру Таўвачу і яго таварышу Хв. Катку ўсяго на 19 год. А ў суд пасялі папасці яны за забой-ства. Яны забілі кажом свайго суседа Малея Пыжа. Забойства здарыліся ў в. Турэц, Сымлавіцкага райёну.

Менскі акруговы суд прыгаварыў забойцаў на 8 год знявольнення кожнага.

«Канфіскаваныя» агуркі.

Гэта тройка—Новікаў, Пятрак і Насухаў—пад ві-дам «начальства» рабіла вольні на вёсках. Шукалі нібы самагон, у канфіскавалі харчовыя прадукты. Напрыклад, у селяніна Кавалеўскага (Полык. акр.) яны канфіскавалі агуркі.

Полык акруговы суд прыгаварыў самазванцаў на тры гады знявольнення кожнага.

Браты паспрачаліся.

Ілья і Ягор Сьцяпанавы ў часе спрэчкі пусцілі ў ход кулакі. Ілья гэта не знавочна: ён лабег на двор з нажом і вярзаў братавага каця.

Чаму злаба Ілья вылілася на каця—невядома. Полык акруговы суд прыгаварыў Ілью Сьцяпа-нава на год знявольнення.

Карысьць ад акладнога і добраахвотнага страхаваньня.

Аб карысьці, якую аказала сялянству аба-вязковае акладное страхаваньне, гавораць на-ступныя лічбы.

У 1925-26 г. сялянства БССР застрахавала сваю маёмасьць—двары на суму 115.702.000 руб., за што ўнесла страховеі 710.216 руб. Атрымала-ж яно—633.267 руб. Застра-хована было 1.350.363 галавы сьцяціны на суму 27.007.260 руб., страховеі заплачана—741.159 руб., а выплачана было пацярпеў-шым 855.514 руб. Сялян застрахавалі 1.791.258 дзесяцін пасеваў на суму 19.538.960 руб., за што ўнеслі страховеі 176.076 руб., а выплачана пацярпеўшым 249.079 руб.

Усяго, такім чынам, за 1925-26 год было застрахована рознай сьцяцінскай маёмасьці на суму 162.248.220 руб., за што было ўнесена 1.627.451 руб. страхавых плацяжоў, а атры-малі застрахаваныя 1.737.860 руб. Такім чынам, прамі было выдана больш, чым сабра-на плацяжоў, на 110.409 рублёў.

За мінулы год здарылася 3.849 пажараў, ад

якіх згарэла 23.140 будынкаў у 7.130 дварах. Ад хвароб і няшчасных выпадкаў прапала 45.510 галоў рагатай сьцяціны. Градам было пабіта 55.300 дзесяцін пасеваў. З усіх будын-каў, якіх згарэлі, магчыма была пабудавань пэлы райён, а сьцяціны прапала гэтутыкі, колькі яе звычайна ёсьць у трох райёнах; на-лі ж скласьці разам пасевы, ялія пабіты гра-дам, то яны дадуць пасевы трох райёнаў.

У 1925-26 годзе вялікі крок наперад зрабі-ла добраахвотнае страхаваньне. Яно павялічы-лася ў два разы ў параўнаньні з папярэднім годам. Усяго было добраахвотна застрахована рознай маёмасьці на суму 21.755.529 руб., за якія наступіла 254.984 руб. Выплачана-ж узагароды 259.715 руб. Такім чынам, і тут, як і на акладному страхаваньню, выплачана больш узагароды, чым сабрана плацяжоў.

Страты Дзяржстраху БССР у гэтай галіне пакрываюцца за кошт іншых відаў страхавань-ня, а таксама за кошт іншых частак Саюзу ССР, дзе страхаваньне нясе менш страт. В.

ПАДРЫХОУКА ДА СЯБУ.

К-ты селянскай ўзасмадапамогі ўзмоцнена рыхтуюцца да вяснянай сябу.

На 1-га сакавіка к-ты мелі гатоўві: 15151 пуд. жыта, 174399 пуд. ярыны і 101657 руб. грашыма.

Усе гэтыя сродкі пойдуч на набыцьцё яра-вога насення.

Апроч таго, утвораны дагаворы з крэдытны-

мі і с.-г. таварыствамі на загатоўку насення. У Полацкую акругу Белсельсаюз ужо даставіў 16 тысяч п. аўса.

К-ты селянскай ўзасмадапамогі ўжо право-дзяць кампанію па ачысьці насення. У іх карыстаньні знаходзіцца 113 збожжаачыстных машын. У адной толькі Слуцкай акрузе ўтво-рана 62 збожжаачыстных пункты.

КІНО.

«АРАБ».

(Кіно «Чырвоная Зорка».)

Пяпершае, фільма «наўсёкае туман» на гледзча з пункту погляду географіі. У карціне выходзіць, што іначэ і араб арабў ў туркі. Арабы, бачы-це, імянуцца стаць імяніным пародам, «облія» (эўрапейскі і амерыканскі) нічога супроць гэтага ня маюць і толькі туркі імянам правакаці імянуцца гэтых вольных арабў зьнішчыць.

Гэткае пастаюна пытаньня разьлічана, мусіць, на амерыканскага і ішага мшчавіва, які ня так ужо добра разьбіраецца ня толькі ў палітыцы, але нават і ў географіі і ня ведае, што «облія» ужо даў-но павялілі туркаў магчымасьці ўіскаць арабў, а ваяваліся гэтым зраз «облія» самі.

Такім чынам, гэтая амерыканская фільма «втирает очки» і пашаму са екімаю гледзчу, навяваючы яму напярэдзь і шкодныя тэндэнцыі адносна здарэнь-ня на ўсходзе. Гэтую памылку нават не паканцілі-лі напярэць нашы маніторы, хіла, на праўдзе кажучы, зрабіць гэта ня зусім лёгка, бо азначаюць тэндэнцыя праходзіць праз усе фільмы. З другога бо-ку, ня надта дапамагаюць нашы надлісы аб «працы» місіянераў: уражаньне застаецца такога, што амеры-канскі місіянер робіць добрую справу—вучыць араб-скіх дзяцей. Сапраўднае значэньне і мэты амерыкан-скіх місіянераў ня выяўляюць.

Набраўшыся гэтага кіно-рамана не адрозьніва-юцца ад зьместу іншых амерыканскіх экзотычных фільмаў.

Заслугоўваюць увагі: тымі мясцовых жыхароў, шко-лы і ігра артыста Рамона Наваро.

Увогуле, фільма «Араб», бязумоўна, шкодны для савецкага экрану.

«ОКНО 3-го ЭТАЖА».

(Кіно «Пралетары».)

У абвештах і на афішах адзначаецца, што гэта—трукавая фільма. Аднак, прагледзіўшы не спачат-ку да канца, ніводнага трукі ня знойдзеш.

«Окно 3-го этажа»—звычайны дэдетыў, які адрозь-ніваецца ад цалга шэрагу зямельных дэдетыў тым, што вельмі нудны і вялы. Сачыць за ім бяз уснай цікавасьці.

Новае ў гэтай дэдетыўнай фільме тое, што ў ролі сьмешна выступае немаладая жанчына-пільменнік. Аднак, і гэтая навіна справа не дапамагае.

Асноўны недахват гэтага фільма ў тым, што ў ён не скарыстаны кінематаграфічныя магчымасьці. Сю-жэт мог-бы быць з пасьпехам пастаўлены ў кожным театры без усіх зьменаў.

Адоўжваюць гэтак патрэбны для дэдетыўнай хуткі тэм, дыванкі да ішае. Адайнай вартасьцю «Окна 3-го этажа» зьяўляюцца артысты, якія даволі добра зьявляюць свае ролі.

Пасьля прагляду гэтай карціны, пераконваемся, на-волькі добра і цікава зроблены наш савецкі дэдеты-ў «Міс Менд».

СПЫНІЦЕ ЭСТРАДНУЮ ХАЛТУРУ.

У апошнія часы нашы кіно-театры сталі шырока скарыстоўваць эстрадны прапаўнікоў. Не прако-дзіць амаль ніводнага тыдня, каб у якім-небудзь кі-но-театры пась-я, у большасці, дрэнай фільма гле-дача не пачыталі эстрадным выступленьнем. Ня прыходзіць ў прымяне адрэчальна супроць карысьці выступленьняў ў кіно-театрах прапаўнікоў эстрад-нага мастацтва.

Шкада, як у кіно, куды праходзіць сапраўдная ра-бочая маса, карысна прапа эстрада. І па гэтай-жа прычыне нідзе, як у кіно, шкода прапа дрэнага эстраданіка.

Сягнў і март эстрадыкі маюць значэньне тады, калі яны сапраўды аднавіваюць агульным задачам савецкага мастацтва. І вось, у большасці, у нашых кіно выступаюць людзі бяздарныя, якія сьпяваюць вульгарныя песьні і раскажваюць пахабныя анекдо-ты, замест таго, каб даць адаровы, пацігына-бывалы юмар.

Асноўны недахват большасці эстраданікаў, якія выступалі ў Менску, акрамя таго—антымастацскасьць іх выкананьня.

Даволі ведаць некалькі ура-агітацыйных сьпяваў пі куластаў, каб мець магчымасьць выступіць на на-шай эстрадзе.

Вось, напрыклад, зраз у кіно «Пралетары» выступіваюць нейкі «красныя шуты»—Юлі і Алякс. Чым кіравалася Бездаржкіно, запрасьціны на эстра-ду свайго кіно-театру гэтых «шуты в красна»—не-вядома.

Уладч прымунам слухаць халтуру і плаціць за гэта іначэ лішній 5 кап.

Галоўная Управа Палітсьветы БССР павінна зьявіць увагу на ўпарадкаваньне эстраднай спра-вы і абавязваць Бездаржкіно лепш разьбірацца ў выбары эстраданікаў.

КІНО-НАВІНЫ.

Рэвалюцыйнер Гірш Лекерт.

Да 25-й гадавіны з дня сьмерці вядомага рэвалю-цыйнара Гірш Лекерта Бездаржкіно рыхтуе філь-му «Гірш Лекерт».

У Ленінградзе ўжо распачаліся здымкі гэтай фільма. У май кіно-экспедицыя, якая рыхтуе фільму, пры-язджае ў Менск.

Новыя кіно-фільмы.

Бездаржкіно закупіла шэраг новых кіно-фільм ук-раінскай вытворчасці. Хутка ў Менску будзе дэ-манстравацца наступныя новыя карціны: «Боя Ярык», «Внукаўскага Зьвезда» і «Тень Бельведера».

Зьезд Саветаў на экране.

Чарговы нумар кіно-часопісі Бездаржкіно будзе падкам прысьвечан Усебеларускаму Зьезду Саветаў. Будучь зьзякты найбольш галоўныя і цікавыя мо-мэнты з працы зьезду.

ХРОНІКА.

Дзіцячыя ясьлі ў вёсцы.

Менская акруговая шэфская арганізацыя адпу-ла каля 2000 руб. на адчыньне новых ясьляў ў вёсках акругі. На гэтыя сродкі будзе адчынена 5 н-вых дзіцячых ясьляў.

Дапамога шэфу ў пасюўной кампаніі.

Менская шэфская ячэйкі рыхтуюцца да пасюўной кампаніі. Шэфы арганізавалі для сялян два возы т-ва па ачысьці збожжа і выслалі на вёску імя трэнеру.

Экскурсіі для селян.

Зьезд распрацоўваецца пытаньне аб наладжаньні экскурсіі для селян у будыныя пэнтры Савецкай Бе-ларусі. Дзеся гэтага будучь арганізавані ў гарадох с аспэцыяльнай экскурсійнай базы, дзе экскурсанты бу-дучь мець адпачынак і інш.

Памёр пісьменнік Янэгаз.

Учора памёр у Менску вядомы аўрэжскі пісьме-нік Янэгаз (Гольдбэрг).

Ушан ваньне мастака Ю. Пана.

Віцебскі зьезд савезаў пастанавіў надаць старе-шаму мастаку г. Віцебску Ю. Пана званьне заду-жнага мастака Віцебска і пастанавіў прасіць аб выда-чы мастаку персанальнай пенсіі.

Пасюўна хворых на курорты.

Менская страхаса гэтымі днямі паслала на роз-ныя курорты 30 застрахованых. З гэтага ліку 80 цт складаюць рабочыя ад вярстаў.

Беларускае мастацтва на Міланскай выстаўцы.

Вядомы графік Юдовін правёў мінулае лета ў м-стэчку Гардак, Віцебскай акругі, і даў больш 20 вельмі каштоўных граваў. Аляхныя малюды жыць аднаваляча беларускага мастака.

Граваўны адасланы на Міланскую (Італія) маста-кую выстаўку.

Здарэньні.

У вёсцы Падгор'е, Сымлавіцкага р., 28 сакаві-ка вьважнуў пажар. Знішчана 10 будынкаў. Пажар вышкі па прычыне неасьцярожнага абраччэньня з агнём.

Гр-не Астроўскі і Душчін, праж. у 2 аджа-леньні міліцыі, шавенскі нажом забілі гр-на 24 г. яні хадоў урасці ў Астроўскага 1 пуд сала.

У пасёлку Нова-Вуша, Барысаўскай акр., скар-атар Машчаніцкага сельсавету М. А. Гамея, кар-стаючы сваім службовым становішчам, зьзяваў камсамольку Е. Д. Зьдзішчэц зьзярма і прыгавары-да адканасьці.

Апавяшчэньні.

Камуністычныя каляб імя Карла Маркса.

— У пятніцу, 1-га красавіка—збудзецца дыску-СІЙНЫ ДАКЛАД на тэму:

«Нацыянальна-агульная тэма».

Чытае тав. Тэр-Ваганьян (лігі пад тэй-жэ назвай)—ад членаў КПБ.

У дыскусіі прымаюць удзел: Анулік, Абрамчук, Бэйлін, Баліцін, Вяроўскі, Боранаў, Выдара, Віла-отавіч, Валабышнік, Галытан, Гершон, Дунец, Жы-луновіч, Ігнатюк, Ільмс, Ашаровіч, Аршаноні, таш, Рывао, Сянькевіч, Слонім, Сэрбэнта, Шам-дзіна, Шафраноні і Чарот.

Білеты:—ў райкомах.

Пачатак а 8-й гадзіне венара.

Дом прац. Асьветы.

Чацьвер, 31-Ш—а 8 г. веч.—пасяджэньне праўленьня, а 9 г. веч.—спытактэ трупы Арле-нева—«Яўрэй» Чырыкава, Ві-дэты—пры ўваходзе.

а 9 г. веч.—пасяджэньне масавай камісіі ювэнаціі.

Пятніца, 1-IV—а 7 і 9 гад. веч.—кіно-сэанс «На-тэла». Білеты—у капіталіст. Дом.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ВЫШАЎ З ДРУКУ „Стенографический отчет X-го сезда КП(б)Р“. Цана і р. 80 к. Прадаецца ва ўсіх кніжных магазынах Кожная ячэйка павінна мець „СТЕНОГРАФИЧЕСКИЙ ОТЧЕТ“.

ПРЫМАЕЦА ПАДПІСКА САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ НА ГАЗЭТУ «САВАВІК м-ц і да канца году. ПАДПІСКА ЦАНА: 70 к. На 6 4 р. 40 к. Да канца году—6 р.

Кожны падпісчык можа атрымаць часопіс саваных аркушаў (100 стар.), якая дадаецца дадатак, да газэты. Ё разам з часопісьцю «Маладыя» 3 кап. у месяц. Ону—у канторы газэты—рог вуліц. Ленінскай і моа, у правінцы—у паштовай канторы і ўсім азда. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

ТЕАТР-КІНО.

Table with theater and cinema listings including titles like 'Перамога', 'Араб', 'Окно 3-го этажа' and dates.

ЗГУБЛЕННЫ.

Лічная кніжка На-лечына А. А., выдан. С. Станькаўскім ВВН, кн. 3500. Лічная кн. № 44, Курыленка А. С., выд. Зем-бінаскім ВК.

Лічная кн. № 52, выд. Трусавіцкім ВВН. 2) Пасьведчаньне аб сканчэньні гімназіі. 3) Атэстат аб шчырай праці, выд. Трусавіцкім ВВН на імя Арлоўска-га А. В. Асабовая кн. за № 184, Шугуле-скага З. К.—выд. Азарыцкім РВН, кн. № 3501. Лічная кн. за № 14, Ленскага Ф. А., гр на з. Асаўцы, кн. № 3502. Асабовая кн. за № 552, Ша-в.—выд. Азарыцкім Райвыканкома № 3503. Лічная кн., Сянько В. Граскім РВН у 1921 годзе, 1 карт., выд. перавучотнай кн. № 3504. Вайсковая кн. № 335765, Заброд-кага П. І.—выд. Зьдзішчэцкім акравакан-там, кн. № 3405. Лічная кніжка за № 1331, Чуры-ла Я., выд. Б. Нойдапаўскім ВВН, кн. 3505. Лічная кніжка № 12-1, Арлоўскага С. П.—выд. Зембінаскім ВВН. Лічная кн. № 112-108, Чычына З.—выд. Зембінаскім ВВН.

Месяц, 1-а дзяржаўная д. дзяржа.